

IVÆRKSÆTTER- SELSKABER

Hvor står danske iværksættere efter vedtagelsen af
L190?

Kandidatspeciale
cand.merc.aud
Aalborg Universitet

3. januar 2020
160.370 anslag
66,8 normalsider

Forfatter:
Mathias Meldgaard Hansen
20160906

Vejleder:
Gitte Søgaard

Abstract

This thesis discusses Danish entrepreneurs' options under Danish and international company law following the enactment of the Danish bill L 190 which abolished entrepreneurial companies (IVS) in Denmark. The subject has been chosen due to its current relevance; it remains unclear after the completion of the thesis whether the new Social Democratic Government will listen to a large number of Denmark's company law researchers and other opponents of the abolition, or whether entrepreneurial companies will remain past history in Denmark.

The thesis has been prepared under the legal dogmatic method as existing law text and case law will be analysed. In the thesis I have primarily used secondary data by way of acts, judgments, books and other publications.

In April 2019, the Danish Parliament passed an act abolishing the possibility of establishing and incorporating an entrepreneurial company (IVS) in Denmark. This was done only about five years after the introduction of the act which originated in similar schemes in, among other countries, Germany and aimed at promoting entrepreneurship in Denmark. The abolition of entrepreneurial companies was based on experience through the five-year life of the scheme combined with analyses prepared by FSR – Danish Auditors and the Danish Business Authority.

Despite massive opposition in a number of consultation responses to the bill to abolish entrepreneurial companies, the Danish Parliament enacted the bill determining a two-year period after which no operating entrepreneurial companies may exist. The more than 56,000 Danish entrepreneurial companies incorporated in the period from 1 January 2014 to 31 December 2018 which are still operating as entrepreneurial companies must before 15 April 2021 be converted into private limited companies (ApS) or in other ways change their corporate form. This could be effected by dissolution, liquidation or other conversion through merger or the like. The abolition also applies to entrepreneurial companies which have, in good faith and according to existing legislation, made large investments and incurred costs of start-up, research and development resulting in major losses if a product has not yet been fully developed so as to be ready for sale. Such companies must within two years turn these major losses into profits in order to be able to present, combined with share capital and other revenue reserves, the minimum capital of DKK 40,000 required in order to convert their companies into private limited companies. A

large number of entrepreneurs who have used their entrepreneurial companies to get started inexpensively at developing an idea or a product are now at risk of closing down their companies, being acquired by competitors, etc because they do not have time to convert within the short deadline.

As Danish entrepreneurs are now prevented from incorporating entrepreneurial companies in Denmark, they will have to look to alternatives. This could be in Denmark, but also outside the borders of Denmark due to the freedom of movement and establishment that we are enjoying as Danish citizens through our EU membership. This was emphasised by the European Court of Justice in cases such as Centros C212/97, Überseering C-208/00, Inspire Art C-167/01 and SEVIC C-411/03. Thus, the Danish authorities can no longer deny a foreign company the right to establish a branch in Denmark to carry on all of its activities even if the company is only established in another EU member state due to more lenient capital requirements. Furthermore, Denmark is not allowed to require a minimum capital of DKK 40,000 for such branch establishments although this is the minimum requirement for Danish limited liability companies.

Following the enactment of bill L 190, Denmark now has the second highest capital requirement in Europe for limited liability companies, only surpassed by Slovenia. The aspiration to strengthen Denmark's competitive position has taken a blow and Denmark is at risk of turning into a country where new companies are in actual fact branches of foreign companies. According to the then Danish Minister of Business and Growth, the introduction of entrepreneurial companies in 2014 aimed at reducing the risk of just that.

The future will tell whether the abolition of entrepreneurial companies under Danish company law was the right decision; however, it is crystal clear that Danish entrepreneurs are now able to incorporate a limited liability company more inexpensively in other countries than Denmark due to the enactment of L 190.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	1
2. Emne, afgrænsning og metode.....	3
2.1. Problemformulering	3
2.2. Metode og videnskabsteori.....	3
2.2.1. Empiri og data	4
2.2.2. Afgrænsning	4
2.2.3. Kildekritik	5
2.2.4. Projektdesign	5
2.2.5. Anvendte forkortelser.....	7
3. Iværksætterselskabet fra vugge til grav	8
3.1. Danske selskabsreformer.....	8
3.2. Fødslen af IVS	10
3.2.1. Stiftelse	10
3.2.2. Regnskab, skat og det juridiske grundlag	11
3.3. IVS i levende live	11
3.4. Aflivet og hvad så?	19
3.5. Den begrænsede hæftelses betydning	25
4. Overgangsregler for nulevende iværksætterselskaber.....	26
4.1. Omdannelse til ApS	27
4.1.1. Hvordan foregår omdannelsen?	31
4.2. Fusion	32
4.3. Frivillig opløsning eller likvidation.....	33
4.4. Konsekvens ved manglende handling	36
5. Alternative muligheder i dansk og international selskabsret.....	37
5.1. Muligheder i dansk selskabsret	37
5.1.1. Personlige virksomheder.....	38
5.1.2. Andre selskabsformer.....	40
5.1.3. Stiftelse af IVS på Grønland eller Færøerne	42
5.2. Muligheder i international selskabsret.....	43
5.2.1. Etableringsfrihed	43
5.2.2. Stiftelse af et udenlandsk selskab	45
5.3. Analyse af domme og betydning for etableringsfriheden.....	46

5.3.1. Centros C-212/97	46
5.3.2. Überseering C-208/00	49
5.3.3. Inspire Art C-167/01	50
5.3.4. SEVIC C-411/03	53
5.4. Præjudicielle spørgsmål.....	55
5.5. Dommenes relevans for danske iværksættere	55
5.6. Ligheder og forskelle mellem dansk og international selskabsret.....	56
5.6.1. Krav i forbindelse med stiftelsen	56
5.6.2. Udlodning af udbytte og selskabsbeskatning	58
5.6.3. Revisionspligt og regnskabskrav	59
6. Konklusion	63
Litteraturliste	69
Bilagsmateriale.....	72
Bilag 1: Udvikling i kapitalkrav for A/S og ApS	72
Bilag 2: Antal stiftede IVS'er.....	72
Bilag 3: Antal IVS'er i aktive/normal drift	73
Bilag 4: Hvilke reserver kan anvendes til omdannelse af IVS til ApS	73
Bilag 5: Grad af sikkerhed ved erklæring fra revisor.....	74
Bilag 6: Antal stiftede IVS'er i perioden 28/2 2019 og frem	74
Bilag 7: Kapitalkrav i andre EU-medlemsstater.....	75
Bilag 8: Udvalgte forskelle og ligheder i dansk, tysk og engelsk selskabsret.....	76
Bilag 9: Beskatning af udbytte i England	77
Bilag 10: Størrelsesgrænser fastsat i regnskabsdirektivet	77
Bilag 11: Regnskabsklasser i Danmark.....	77
Bilag 12: Regnskabskrav danske selskaber	78

1. Indledning

For kun én krone har man i Danmark indtil for nyligt kunne få sit helt eget kapital-selskab – endda med begrænset hæftelse. I Danmark findes der helt unikke historier fra iværksættere, der er startet op fra bunden, og siden har skabt globale succes-virksomheder. Eksempelvis Just-Eat eventyret, som Jesper Buch grundlagde med nogle kammerater fra sin kælder i Kolding, og som han siden har kunnet se vokse til en verdensomspændende virksomhed med en markedsværdi på mange milliarder kroner. Jesper Buch selv solgte sine sidste aktier i selskabet tilbage i 2011 (Buch: 2012). Og så er der historien om Skype, hvor danske Janus Friis og svenske Nicklas Zennström tilbage i de tidlige 00'ere grundlagde et værktøj, som gjorde det muligt at kommunikere gratis mellem computere over hele verden. De to stiftere udfor-drede teleindustrien og gjorde op med minuttakster og dyre udlandsopkald. Skype er blevet handlet flere gange, senest i 2011, hvor køberen hed Microsoft Corpora-tion, og prisen lød på hele 8,5 milliarder dollars (Bjerge & Løcke: 2012).

Der findes en lang række af historier om danske iværksættere, som på den ene eller anden måde har rettet fokus mod Danmark. Om det er et håb om flere succeser som Just-Eat og Skype der er medvirkende til, at Folketinget i Danmark i 2013 åbner op for muligheden for at stifte et selskab med et kapitalindskud på bare kr. 1, et såkaldt iværksætterselskab, vides ikke. Vedtagelsen af L152 sker med inspiration i lignende selskabsformer i andre EU-medlemsstater, heriblandt Tyskland. Kapitalkra- vet på kr. 1 er et historisk lavt kapitalkrav i Danmark for en selskabsform omfattet af ApS-reglerne. Det bliver med ét muligt for alle personer – fysiske såvel som juri- diske - at stifte et selskab, uagtet dennes adgang til likvide midler. Stiftelse af et IVS kan ske fra 1. januar 2014.

Godt 1900 dage herefter fremsætter daværende erhvervsminister Rasmus Jarlov den 28. februar 2019 et lovforslag om ændring af selskabsloven og årsregnskabslo- ven. I dette lovforslag er en afskaffelse af det ellers så populære iværksætterselskab indarbejdet. På trods af en lang række indvendinger, både fortalere og modstandere af lovforslaget, bliver L190 vedtaget med virkning fra den 15. april 2019. Det bety- der, at Folketinget kun 4,5 år efter indførelsen af L152 vælger at lukke ned for muligheden for at stifte et selskab til kr. 1. I lovforslaget L190 bliver der indarbejdet en frist for, hvornår eksisterende IVS'er senest skal være omdannet. Vedtagelsen af

L190 betyder desuden, at IVS'et ikke kan eksistere, når fristen er nået, ligesom det eksempelvis er tilfældet med Smba'et efter afskaffelsen af denne selskabsform tidligere.

Fra 1. januar 2014 til 15. april 2019 er der ifølge Erhvervsstyrelsen stiftet mere end 50.000 iværksætterselskaber (ERST 2018, Analyse af IVS). Nogle af dem er opløst enten ved tvang eller frivillig likvidation, mens andre stadig er aktive selskaber, som nu står i et dilemma om, hvorvidt de skal videreføre deres selskab med en af de mange muligheder, der findes, eller om de skal opløse deres selskab af fare for ikke at kunne opfylde kravene for omdannelse til et ApS, når fristen indtræder den 15. april 2021. Og hvad har man af mulighed som dansk iværksætter, nu hvor der ikke længere er mulighed for at stifte et selskab med begrænset hæftelse for mindre end kr. 40.000.

Idéen til L152s afsnit omkring IVS'er udspringer som nævnt ovenfor med en vis inspiration fra andre EU-medlemsstater. Udover at have selskaber med begrænset hæftelse i øvrige EU-medlemsstater, hvilke andre ligheder og forskelle eksisterer der i international selskabsret, og hvad kan være interessant for en dansk iværksætter at være opmærksom på? En række helt centrale afgørelser ved EU-domstolen har medført, at det kan være aktuelt for danske iværksættere at kigge uden for Danmarks grænser specielt efter afskaffelsen af muligheden for at stifte et kapital-selskab i Danmark med begrænset hæftelse til kr. 1.

Det, at Folketinget kan vedtage en lov med virkning fra 1. januar 2014 og så allerede i 2019 afskaffe samme, efterlader en række spørgsmål og tanker, som er grundlaget for dette speciale.

2. Emne, afgrænsning og metode

2.1. Problemformulering

Da muligheden for at oprette et IVS er ophørt, risikerer en masse virksomhedsejere og iværksættere at stå tilbage med ubesvarede spørgsmål. Hvad skal der ske med aktive iværksætterselskaber, og hvad er mulighederne fremover for danske statsborgere med en iværksætter gemt i maven. Med udgangspunkt i dette vil specialets hovedspørgsmål være følgende:

- Hvor står danske iværksættere efter vedtagelsen af L190?

Til besvarelse af ovenstående hovedspørgsmål vil følgende underspørgsmål blive undersøgt, analyseret og besvaret:

- Hvad var de oprindelige tanker bag indførelsen og afskaffelsen af iværksætterselskaber, herunder en gennemgang af indkomne høringsvar?
- Hvilke overgangsregler er der for nulevende iværksætterselskaber?
- Hvilke alternative muligheder findes der for iværksættere i dansk og international selskabsret (en komparativ analyse).

2.2. Metode og videnskabsteori

Dette speciale udarbejdes inden for retsdogmatikken. Det betyder, at gældende ret vil blive analyseret og fortolket og i mindre grad beskrevet.

Den første del af specialet, hvor de oprindelige tanker bag indførelsen og den efterfølgende afskaffelse af iværksætterselskaberne bliver redegjort, vil blive besvaret på baggrund af tidligere og nuværende relevante love og udarbejdede rapporter og analyser af anerkendte foreninger eller Styrelser.

Anden del af specialet, som omhandler de forskellige overgangsregler, der findes for nulevende iværksætterselskaber, vil også tage udgangspunkt i gældende ret, som vil blive beskrevet og fortolket.

I sidste del af specialet vil forskellige landes retssystem i forhold til lavkapitalselskaber blive sammenlignet ved en komparativ analyse. For at kunne sammenligne forskellige landes retssystemer inden for et givent emne, vil der i dette afsnit blive taget udgangspunkt i den analytiske (komparative) metode.

2.2.1. Empiri og data

Data skelnes ofte først ved kvantitative og kvalitative data. Kvantitative data er data, som kan erfares i tal, mængde og størrelsesforhold – altså indsamles og over-skueliggøres i tabeller, grafer og lignende. Modsat er kvalitative data de data, som ikke umiddelbart kan tælles og måles. Kvalitative metoder kan være interviews eller observationer. Der er fordele og ulemper ved begge metoder, og valget afhænger af, hvilken type information der skal anvendes. De to metoder udelukker ikke hin-anden, men dette speciale vil hovedsageligt besvares ved brug af kvantitative me-toder.

Der skelnes herefter mellem primær og sekundær data. Primær data er defineret ved at være data frembragt til et givent analyseformål, og som ikke allerede fore-ligger. Data, som allerede foreligger, er sekundær data. Dette speciale vil som ud-gangspunkt anvende og inddrage sekundær data i form af lovtekster, artikler og andre allerede foreliggende vurderinger. Årsagen til, at der ikke vil blive indsamlet og inddraget primær data er, at tidsforbruget hertil vil være for omfangsrigt sam-menholdt med outputtet og dettes begrænsede bidrag til besvarelse af specialets problemformulering.

2.2.2. Afgrænsning

Dette speciale, som omhandler iværksætterselskaber og iværksætteres alternative muligheder i dansk og international selskabsret, vil bevæge sig inden for selskabs-retten med udgangspunkt i den for nyligt vedtagne L190. Selskabsretten er et vidt begreb, som dækker over den del af juraen, som regulerer selskaber. For at præci-sere afgrænsningen vil det primære fokus være SL og ÅRL. I forbindelse med spe-cialets analyse af international selskabsret vil gældende regler i de inddragende lande blive analyseret og vurderet. Det være sig GmbH-Gesetz og The Companies Act 2006, som er det tyske og engelske svar på den danske SL. Anden lov kan blive berørt, men vil som udgangspunkt ikke blive analyseret nærmere i specialet.

I afsnit 5, hvor der laves en komparativ analyse af alternative muligheder for iværk-sættere efter afskaffelsen af IVS, er fokus i Danmark på enkeltmandsvirksomheder, ApS og A/S. Øvrige virksomheds- og selskabsformer vil ikke blive inddraget.

Ved analysens sammenligning af dansk, engelsk og tysk selskabsret vil fokus være på de nationale love og regler. Reglerne i IFRS vil ikke blive inddraget i specialet.

Specialet er udarbejdet og færdiggjort inden afslutningen af Brexit, og konsekvenserne heraf kendes derfor ikke. Effekterne af Brexit kan have påvirkning på danske og andre EU-borgeres muligheder i engelsk selskabslovgivning.

2.2.3. Kildekritik

Da specialet er udarbejdet inden for den retsdogmatiske metode, stiller det store krav til brugen af kilder. Med det menes der både kildernes faglighed og videnskabelighed. De anvendte kilder i specialet er alle vurderet troværdige, hvis ikke andet er beskrevet. I forhold til anvendelsen af kilder i specialet har fokus været på kun at bruge artikler, bøger og lignende, som enten er udarbejdet af eller peer reviewet af anerkendte fagfolk. Med andre ord skal anerkendte fagfolk inden for det pågældende emne have gennemgået og sagt god for det anvendte medies faglige kvalitet.

Under udarbejdelsen af specialet har der været stor fokus på, at de anvendte data er valide. Data, som anvendes til besvarelse af specialets problemformulering, er vurderet relevante og gyldige. Et speciale som dette, stiller store krav til pålideligheden af data, herunder både primær og sekundær data. Det kaldes også for reliabiliteten. Reliabiliteten handler om, hvorvidt man overhovedet kan stole på de data, respondenter, kilder eller lignende, man anvender som grundlag for besvarelse af et spørgsmål eller en problemformulering. I forhold til anvendelsen af sekundær data har der i dette speciale været fokus på kun at anvende data fra anerkendte fagfolk. Centrale synspunkter, konstateringer og konklusioner vil forsøges underbygget af kilder, domme eller anden data.

2.2.4. Projektdesign

Specialet består af en række kapitler, som hver bidrager til besvarelse af hovedspørgsmålet. Kapitlerne indeholder, dels et kort beskrivende afsnit, dels et analyserende og vurderende afsnit. De beskrivende afsnit vil komme først, og som specialet skrider frem, stiger de taksonomiske niveauer (Bloom).

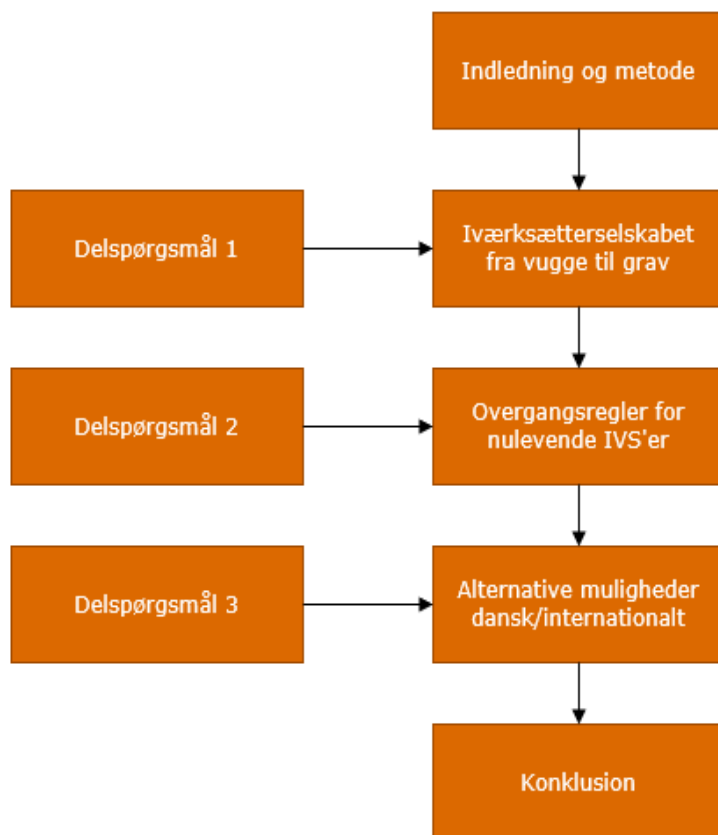
Specialets udformning er forsøgt overskueliggjort i nedenstående illustration, hvor det fremgår, at den første del (kapitel 1 og 2) består af specialets indledning, problemstilling og metodeafsnit.

Kapitel 3, som benævnes "Iværksætterselskabet fra vugge til grav", vil bestå af en beskrivelse af den danske selskabsreform historisk set og frem til i dag. Kapitel 3 vil herudover indeholde afsnit med vurdering af tankerne bag indførelsen og afskaffelsen af IVS'et med udgangspunkt i de mange indkomne høringssvar fra relevante foreninger, organisationer og andre interessenter. Slutteligt vil den begrænsede hæftelses betydning blive belyst og vurderet i relation til IVS'et.

Kapitel 4 er en besvarelse af delspørgsmål 2. Her undersøges og analyseres de forskellige overgangsmuligheder, der er givet for de IVS'er, der stadig eksisterer, og som inden for en fastsat tidsramme skal beslutte sig for at omdanne sit IVS til et ApS.

Til besvarelse af det tredje delspørgsmål i kapitel 5 analyseres de forskellige muligheder som danske iværksættere har i dansk og international selskabsret. Udgangspunktet er at se på mulighederne fra en dansk iværksætters synspunkt. I dette kapitel vil en række helt centrale domme fra EU-domstolen blive inddraget og analyseret, og dommenes betydning for danske IVS'er vil blive forklaret. Der er ligeledes i dette kapitel lavet en komparativ analyse mellem England, Tyskland og Danmark med udgangspunkt i det selskab i hvert af de tre lande, som har det laveste kapitalkrav. Besvarelse af de tre delspørgsmål har til formål at kunne svare på specialets hovedspørgsmål:

Hvor står danske iværksættere efter vedtagelsen af L190?

2.2.5. Anvendte forkortelser

ApS = Anpartsselskab

ApSL = Anpartsselskabsloven

ApSL 1991 = Anpartsselskabsloven som vedtaget i 1991

A/S = Aktieselskab

AL = Aktieselskabsloven

AL1917 = Aktieselskabsloven som vedtaget i 1917

AL1930 = Aktieselskabsloven som vedtaget i 1930

AL1973 = Aktieselskabsloven som vedtaget i 1973

AL1982 = Aktieselskabsloven som vedtaget i 1982

FUL = Fusionskatteloven

IVS, IVS'er, IVS'et = Iværksætterselskab, -selskaber, -selskabet.

KSL = Kildeskatteloven

L152 = L 152 Forslag til lov om ændring af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven og lov om Det Centrale Virksomhedsregister

L190 = L 190 Forslag til lov om ændring af selskabsloven og årsregnskabsloven.

PSL = Personskatteloven

SEL = Selskabsskatteloven

SL = Selskabsloven

Smba = Selskab med begrænset ansvar

TCA06 = The Companies Act 2006

TEUF = Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsområde

VOL = Virksomhedsomdannelsesloven

VSL = Virksomhedsskatteloven

ÅRL = Årsregnskabsloven

3. Iværksætterselskabet fra vugge til grav

I dette afsnit vil historien omkring iværksætterselskabets korte levetid blive redegjort. Der vil herudover være en kort gennemgang af danske selskabsreformer gennem tiden frem til nu. Fokus er ikke på selve beskrivelsen, men i højere grad på en analyse og vurdering af tankerne bag indførelsen og siden hen afskaffelsen af iværksætterselskabet.

3.1. Danske selskabsreformer

Grundstenene for den danske selskabsret, som vi kender den i dag, menes at kunne tilbagedateres til starten af 1600-tallet som en direkte konsekvens af den stigende søfart på verdenshavene. Varer skulle fragtes fra den ene verdensdel til den anden, og for at det kunne lykkes økonomisk, bliver de første handelskompagnier stiftet. Med løbende justeringer gennem 1600- og 1700-tallet, blandt andet med indførelse af generalforsamlingens dominerende indflydelse omkring år 1732, nærmede man sig mere og mere, det vi kender i dag i forhold til kapital-selskaber med generalforsamlingen som det øverste ledelsesorgan. Lovgivningsmæssigt er det dog først i 1917, at den første aktieselskabslov ser dagens lys i Danmark (Werlauff: 2016, s. 45). AL1917 inspireres af aktieselskabslovene i Sverige fra 1895, Tyskland fra 1897 og Norge fra 1910.

Loven fra 1917 har en del børnesygdomme, som man ved aktieselskabsloven af 1930 vil forsøge at udbedre. Med børnesygdomme menes der her huller i loven som eksempelvis, at selskabers mulighed for at erhverve egne aktier ikke er styret af nogen grænse. Selskaberne kan på dette tidspunkt ubegrænset erhverve egne aktier og dermed udhule selskabets kapitalforhold med talrige erhvervsskandaler til følge (Werlauff: 2016, s. 46).

I 1973 bliver en ny aktieselskabslov vedtaget. Loven er en gennemførelse af forslag fra betænkningen fra 1964 og i særdeleshed 1969, og medfører en række nye ting, herunder retten til at møde ved en fuldmægtig på generalforsamling. Hidtil uskrevne regler blev kodificeret eksempelvis i form af lighedsgrundsætningen mellem aktionærer som betyder, at en vedtægtsændring, som vil forrykke retsforholdet mellem aktionærer, kun er gyldig, hvis de aktionærer, hvis retsstilling vil blive forrykket, er enige i beslutningen (Werlauff: 2016, s. 48). Retten til at stille spørgsmål på generalforsamlingen bliver ligeledes indført. Det samme gør generalklausulen til værn

mod majoritetsmisbrug, som dog allerede er fastslået i domstolspraksis. Ud over en ny aktieselskabslov bliver der også i 1973 vedtaget en anpartsselskabslov, og muligheden for stiftelse af ApS'er i dansk ret er nu en realitet.

Næste reform på selskabsområdet i Danmark er i 2009, hvor der blandt andet sker en liberalisering af kapitalkravene for selskaber. Det hidtidige kapitalkrav for ApS'er på kr. 125.000 nedsættes til kr. 80.000, mens kapitalkravet for A/S fastholdes på kr. 500.000 nu med mulighed for at kun at indskyde 25% heraf. På dette tidspunkt bliver den tidligere grænse for erhvervelse af egne aktier på 10% afskaffet. Ud over en liberalisering i forhold til kapitalkravet, har loven fra 2009 også til formål at gøre dansk selskabsret mere konkurrencedygtig internationalt set, både ved nedsættelse af kapitalkrav, men også muligheden for afholdelse af bestyrelsesmøder og generalforsamlinger på fremmedsprog. På dette tidspunkt afskaffes både aktieselskabsloven og anpartsselskabsloven, som herefter er samlet under ét i selskabsloven.

I 2013 bliver L152 vedtaget. L152 medfører ændringer til selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven og lov om det centrale virksomhedsregister. Ud over at kapitalkravet for ApS'er bliver nedsat fra kr. 80.000 til kr. 50.000, bliver det med loven nu også muligt at stifte et kapitalselskab med et indskud på kr. 1, et såkaldt iværksætterselskab. I samme ombæring bliver Smba'et afskaffet. Årsagen til sidstnævnte sker som følge af evalueringer, der viser, at langt flere selskaber med begrænset ansvar (Smba'er) er gået konkurs eller bliver tvangsopløst i forhold til ApS'er (Lovforslag som fremsat: FT 2012-13 tillæg A L 152 s. 25).

Den seneste ændring i selskabslovgivningen i Danmark sker i 2018, hvor Folketinget vedtager L190. Med denne lov nedsættes kapitalkravet for ApS til kr. 40.000 og A/S til kr. 400.000 fra henholdsvis kr. 50.000 og kr. 500.000. Som et andet væsentligt punkt i L190 bliver muligheden fra L152 med stiftelse af et IVS til kr. 1 afskaffet. Nærmere herom i de kommende afsnit.

Ud over at have foretaget en række justeringer til tidligere love har man fra Folketingets side løbende justeret på minimumskapitalkravet for både A/S og ApS. Dette ses i grafen på bilag 1, hvor det fremgår, at kapitalkravet ved stiftelse af et A/S i 1917 var på kr. 5.000. Det beløb skal ses i lyset af at være kapitalkravet for over 100 år siden, hvor pengene var mere værd.

Siden 1991 er kapitalkravet for ApS løbende blevet nedsat fra kr. 200.000 til kr. 40.000. For A/S sker der først en nedsættelse i 2019 fra kr. 500.000 til kr. 400.000, dog med det forhold in mente, at det fra 2009 er muligt kun at indskyde 25% af kapitalen.

3.2. Fødslen af IVS

Som nævnt i tidligere afsnit bliver det med indførelsen af L152 muligt at stifte et IVS med en selskabskapital på kr. 1 fra 1. januar 2014. Lovforslaget fremsættes af daværende Erhvervs- og vækstminister Annette Vilhelmsen, som i sin fremsættelsestale den 27. februar 2013 blandt andet nævner følgende (Skriftlig fremsættelse: FT 2012-13 L 152 (fremsættelse) s. 1):

“Derudover gøres det muligt at etablere et “Iværksætterselskab”, hvor kapitalkravet ved stiftelsen er 1 kr. Selskabet skal derefter opbygge en selskabskapital på min. 50.000 kr. ved at hensætte 25 pct. af det årlige overskud. Forslaget er inspireret af en tilsvarende tysk ordning, som har ansporet mange nye iværksættervirksomheder uden at føre til en højere grad af konkurer end for andre selskaber. Med ændringerne mindskes risikoen for, at Danmark bliver et land, hvor nye selskaber i praksis er filialer af udenlandske selskaber, etableret i lande med mindre regulering og lavere kapitalkrav end Danmark.”

IVS’erne bliver ikke en ny selskabsform, men en art af ApS’et, og er reguleret af de samme regler som ApS’erne, herunder ÅRL og SL. Det betyder blandt andet, at IVS’et årligt skal aflægge og offentliggøre et årsregnskab efter afslutningen af regnskabsåret.

3.2.1. Stiftelse

Stiftelse af et IVS foregår på samme måde som ApS’er med registrering i det centrale virksomhedsregister. Et IVS kan stiftes af både fysiske og juridiske personer, og i forbindelse med stiftelsen skal der laves stiftelsesdokumenter og vedtægter samt oprettes en ejerbog, på samme måde som ved stiftelse af et ApS. Indhold og krav til disse dokumenter vil ikke blive gennemgået yderligere.

3.2.2. Regnskab, skat og det juridiske grundlag

Når IVS'et er stiftet, er selskabet underlagt samme regelsæt, som er gældende for ApS og A/S. Det er blandt andet ÅRL, SL og SEL (ikke udtømmende). I forhold til aflæggelse af selskabets regnskab og omfanget heraf afhænger det af, hvilken regnskabsklasse selskabet er i. Typisk vil der her være tale om klasse B virksomheder, hvor kravene til, hvad et regnskab skal indeholde, er væsentligt mere lempelig i forhold til de højere regnskabsklasser. I forbindelse med stiftelsen skal det besluttes, om selskabets årsrapport skal revideres af en revisor. Fravælges revisionspligten fra start, skal IVS'et først have en revisorerklæring, hvis det overskrider to af de tre gældende størrelseskrav i to på hinanden følgende år. Grænserne er en balancesum på 4 mio. kr., nettoomsætning på 8 mio. kr. og 12 ansatte. Hvis selskabet overstiger grænserne, men stadig er en klasse B virksomhed, har det mulighed for at have en erklæring om revision, udvidet gennemgang eller review. Der er således ikke tvungen revision, men stadig et krav om, at selskabets ledelse aflægger et regnskab i overensstemmelse med ÅRL (ÅRL §3).

Skattemæssigt er IVS'et ligesom ApS og A/S underlagt reglerne i SEL, hvormed der årligt skal selvangives en indkomst efter de gældende regler.

Det sted, hvor IVS'et særligt adskiller sig fra øvrige kapitalselskaber, er i forhold til reglen omkring henlæggelse af minimum 25% af årets overskud til en bunden reserve. Tanken her er, at IVS'et får opbygget en bunden reserve på minimum kr. 50.000, og herefter omdanner sig til et ApS. Omdannelse er ikke et krav, og IVS'et kan godt fortsætte med at være et IVS, selvom det har opbygget en bunden reserve på kr. 50.000 efter de oprindelige regler.

3.3. IVS i levende live

Fra 1. januar 2014 til 31. december 2018 er der ifølge FSR stiftet 56.406 IVS'er. Det svarer til knap 31 nystiftede selskaber hver dag i 5 år. Den oprindelig idé med at få flere personer til lettere at kunne kaste sig ud i iværksætterdrømmen er således ret hurtigt blevet en succes. I hvert fald, hvis man udelukkende måler det på antal stiftede selskaber. Udviklingen i antal stiftede IVS'er ses i bilag 2.

Grafen i bilag 2, som er udarbejdet af FSR, viser en udvikling i antal nystiftede IVS'er fra 6.282 i 2014 til 14.859 i 2018. Tallene taler for sig selv. IVS'et er hurtigt blevet en populær selskabsform, hvilket må antages at skyldes de lave adgangsbarrierer i

forbindelse med stiftelsen samtidig med den begrænsede hæftelse, der gælder for kapitalselskaber. Den begrænsede hæftelses betydning bliver nærmere gennemgået i afsnit 3.5.

Ser man tilbage på IVS'ernes levetid fra 2014 til 2018 er omkring en tredjedel enten gået konkurs, likvideret, opløst eller i gang med dette. Likvidation kan ske både frivilligt og som en tvungen likvidation, hvilket svarer til en tvangsopløsning. Tvangsopløsningerne er typisk sket som følge af, at selskabet ikke har overholdt sine pligter, hvad angår registrering af legale og reelle ejere. En anden hyppig årsag til de mange tvangsopløsninger er ifølge FSR manglende indsendelse af årsrapport til Erhvervsstyrelsen. Af FSRs analyse af iværksætterselskaber fremgår det, at kun 56% af alle IVS'er har indsendt årsrapport, hvilket de i henhold til ÅRL er forpligtet til. Det gælder i øvrigt også ApS og A/S. Det skal retfærdigvis nævnes, at en del af de manglende indsendte regnskaber kan skyldes tidspunktet for stiftelsen, regnskabsperioden og den dertilhørende indsendelsesfrist. Et IVS kan eksempelvis være stiftet den 1. juli 2018 og vælge at lade sin regnskabsperiode følge kalenderåret. Et selskab kan i første regnskabsperiode, jf. ÅRL §15, stk. 2, vælge at have forlænget regnskabsår – helt op til 18 måneder. Det betyder, at IVS'et med stiftelse den 1. juli 2018 har et regnskabsår, der løber fra 1. juli 2018 og frem til 31. december 2019. Selskabet har herefter 5 måneder til at udarbejde og indberette sin årsrapport til Erhvervsstyrelsen. Det betyder, at nogle af de 44% IVS'er, der ikke har indsendt sin årsrapport til Erhvervsstyrelsen, endnu ikke har skullet aflægge og indsende årsrapport i henhold til netop omtalte deadlines. Det er dog tvivlsomt at være gældende for alle 44%.

Et spørgsmål der rejser sig er, hvorfor så mange IVS'er bliver tvangsopløst eller er under tvangsopløsning. En del af forklaringen skal findes i det lave kapitalkrav. For blot kr. 1 med tillæg af få gebyrer i forbindelse med registreringen kan en person have et kapitalselskab. For det dobbelte kan der stiftes to selskaber. Det er med andre ord muligt ganske hurtigt, nemt og billigt at registrere flere selskaber, som kan bruges efter behov. Det er fristende at tro, at nogle selskaber er stiftet, men aldrig har fået nogen aktivitet, hvorefter ejeren ikke har aflagt noget regnskab – enten grundet manglende forudsætninger eller ugidelighed (FSR 2019, Analyse af IVS, s. 7). For hvad er risikoen ved at undlade at indsende en årsrapport og eventuelt undlade at registrere legale og reelle ejere? Selskabet vil i så fald blive sendt

til tvangsopløsning, og for stifterens vedkommende er regningen blot den indskudte kapital på kr. 1 plus de få gebyrer, det har kostet at registrere selskabet. Alternativet til at lade sit selskab blive sendt til tvangsopløsning er, at ejeren selv får likvideret selskabet. Det kan enten ske ved en betalingserklæring efter SL §216 eller ved en frivillig likvidation efter SL §217. I begge tilfælde skal man have en skattekvittance fra SKAT, som oplyser, hvorvidt SKAT har yderligere skatte- og afgiftskrav i selskabet. På nuværende tidspunkt opererer SKAT med en forventet sagsbehandlingstid på 6-8 måneder fra selskabet anmoder om skattekvittancen, til det står med den i hånden og kan opløse eller likvidere selskabet hos Erhvervsstyrelsen. En sådan sagsbehandlingstid må antages at være medvirkende til, at flere vælger blot at se til og lade sit selskab blive tvangsopløst. Ud over ventetiden på 6-8 måneder skal selskabet og ledelsen bruge tid og ressourcer på at udarbejde et likvidationsregnskab, som reelt ikke skaber nogen værdi, men som trods alt er lovpligtig. Har ledelsen i selskabet ikke kompetencerne til det, skal de i stedet finde en ekstern revisor eller anden regnskabskyndig til at udarbejde likvidationsregnskabet, og det vil i sagens natur medføre yderligere omkostninger.

Både før 2014 og i IVS'ets levetid har der været mange holdninger til IVS'et. Både fortalere og modstandere. En af modstanderne er iværksætteren Casper Blom, som blandt andet har stået bag onlinebutikken Billigegolfbolde.dk og desuden var første eksterne investor i selskabet bag de populære soundbokse, som ses i stor stil på landets festivaler. Allerede den 22. januar 2013 skriver Casper i et blogindlæg på sin hjemmeside, at han synes idéen omkring et-kroners selskaber er en meget dårlig idé, som ikke er gennemtænkt. Modstanden og kritikken bunder i, at han synes Folketinget rammer den forkerte målgruppe. Han skriver følgende:

"I min optik rammer man ikke nogle af de iværksættere, som på langt sigt vil hjælpe det danske erhvervsliv. Der vil være alt for mange, som principielt kan tage denne selskabsform, og så satse på højrisikoforretninger. Pludselig kan de altså 'satse' andre virksomheders penge – noget som virksomhederne i princippet ikke engang er klar over."

Uddybende mener Casper Blom, at en iværksætter, som ingen risiko vil have i sin forretning, lige så godt kunne have oprettet en enkeltmandsvirksomhed med personlig hæftelse. I stedet kan man for kr. 1 blive beskyttet og kun hæfte begrænset

med den indskudte kapital. Betydningen af sætningen "satse andre virksomheders penge" er, at en iværksætter, som har indskudt kr. 1 eller måske kr. 1.000 i sit IVS, efterfølgende skal ud at finde yderligere penge til investeringer i IVS'et. De penge skal enten finansieres ved yderligere indskud (tvivlsomt) eller ved banklån eller kredit hos kreditorer, og hvem har så risikoen? Det har naturligvis bankerne eller kreditorerne. Som Casper Blom også nævner i sit blogindlæg, kræver det ikke meget af en iværksætter for at kunne stifte et ApS, som i forbindelse med L152 fik nedsat kapitalkravet fra kr. 80.000 til kr. 50.000. Set over et år skal der lægges kr. 4.166,67 til side hver måned for at nå kr. 50.000 og dermed have nok kapital til at stifte et ApS. Det bør kunne lade sig gøre, hvis man har drømmen om at stifte et kapitalselskab.

I september 2018 udgiver Erhvervsstyrelsen rapporten "Analyse af iværksætterselskaber". Formålet med denne analyse er blandt andet at undersøge, om IVS'er bidrager positivt til samfundsøkonomien, og om der har været negative konsekvenser ved selskabsformen i form af manglende overholdelse af relevante love. Analysen bliver blandt andet anvendt af Folketinget som beslutningsgrundlag for vedtagelsen af L190. Rapporten fra Erhvervsstyrelsen er en grundig statistisk analyse for perioden 2014-2017. Hovedpunkterne herfra vil blive redegjort og analyseret nedenfor.

Stiftere: Som tidligere omtalt er et IVS en art af ApS og er blandt andet reguleret i SL. Et IVS kan have én eller flere stiftere, såvel fysiske som juridiske personer, i modsætning til enkeltmandsvirksomheder der kun kan have én fysisk person som stifter, og interessentskaber som skal have to eller flere fysiske eller juridiske personer som stiftere. Af Erhvervsstyrelsens analyse fremgår det, at godt 80% af de stiftede IVS'er kun har én stifter, 16% har to stiftere og resten har tre eller flere. Af de stiftede IVS'er med kun én stifter er godt 83% stiftet af en fysisk person, mens resten er stiftet af en juridisk person. At hovedparten er stiftet af én fysisk person, er måske ikke så overraskende. Det kan muligvis også sige noget om, hvorfor så mange IVS'er er tvangsopløst eller på vej til at blive det. Er der kun én person til at træffe en beslutning om, hvorvidt et IVS skal likvideres eller opløses på almindelig vis, eller om man bare skal lade IVS'et sejle sin egen sø uden egentlige konsekvenser, så vil sidstnævnte være den nemme løsning. Specielt når der uden videre kan stiftes et nyt IVS for kr. 1 og så prøves igen. Hvis der er to eller flere personer

sammen om IVS'et, er der tilsvarende antal personer til at træffe beslutningen om IVS'ets status.

Branche og geografi: En anden analyse, som fremgår af Erhvervsstyrelsens rapport, er fordelingen af IVS'er på branchekode og geografisk område. Branchekoden er et internationalt fænomen, som skal fortælle, hvilken branche en virksomhed eller et selskab har sin hovedaktivitet i. Branchekoder er ligeledes med til nemmere at kunne lave statistikker og sammenligninger med andre lande, eller statistikker i Danmark – som Erhvervsstyrelsen har gjort det med sin rapport fra september 2018. Før 2017 har det været muligt at vælge branchekoden "uoplyst", men fra 2017 er det ikke længere muligt at vælge denne branchekode. For at stifte et selskab skal man nu vælge en specifik branchekode. Det betyder således også, at de IVS'er, som i perioden 2014-2016 er stiftet med branchekoden "uoplyst", ikke er med i den pågældende analyse, som viser, at næsten en fjerdedel af de stiftede IVS'er er registreret med branchekoden "finansiering og forsikring", hvor typisk holdingselskaber befinder sig. Andre populære branchekoder er "handel og transport mv." og "erhvervsservice". De tre branchekoder tegner sig for godt 60% af de stiftede IVS'er i perioden 2014-2017. Erhvervsstyrelsen har lavet en sammenligning mellem valg af branche for IVS'er og for andre relevante virksomhedsformer. Under kategorien andre relevante virksomhedsformer er virksomhedstyperne enkeltmandsvirksomhed, personligt ejet mindre virksomhed, interessentskab, kommanditselskab, A/S og ApS. Specielt hvad angår branchen "finansiering og forsikring" ses en markant forskel i antal stiftelser af henholdsvis IVS'er og andre relevante virksomheder. IVS'er tegner sig som nævnt for knap en fjerdedel, mens andre relevante virksomheder tegner sig for knap 9%. Det kan derfor konkluderes, at det har været populært at stifte et IVS som holdingselskab. Om der i den forbindelse sidenhen er stiftet et underliggende driftsselskab – enten som IVS eller et andet kapitalselskab – fremgår ikke af analysen.

I forhold til det geografiske kan det af Erhvervsstyrelsens rapport konkluderes, at der hovedsageligt stiftes selskaber i København og omegn. Der gælder både IVS og andre relevante virksomheder. I perioden 2014-2017 er omkring 40% af de nye IVS stiftet i København og omegn mod 32% for andre relevante virksomhedsformer

(ERST 2018, Analyse af IVS, s. 18). Fordelingen af IVS og andre relevante virksomhedsformer er stort set identisk i resten af landet. Med til denne analyse hører sig naturligvis til, at en stor del af befolkningen bor i København og omegn.

Erhvervsstyrelsen er ligeledes inde at kigge på overlevelsesraten for IVS og sammenholder igen med andre virksomhedsformer. Analysen, som indeholder virksomhedsformerne IVS, A/S, ApS, K/S, I/S, enkeltmandsvirksomheder og personligt ejet mindre virksomheder, viser, at IVS klarer sig forholdsvis middelmådigt sammenholdt med de øvrige virksomhedsformer. I perioden 2014-2017 er der stiftet 25.276 IVS, hvis man udelader holdingselskaber. Af de 25.276 har 76% en virksomhedsstatus som "normal". Normal betyder i denne sammenhæng, at selskabet ikke er under tvangsopløsning, konkurs, likvidation eller lignende. Det fortæller til gengæld ikke noget omkring aktiviteten i selskabet. Til sammenligning har A/S en overlevelsesrate i samme periode på 92%, ApS 88%, K/S 76%, enkeltmandsvirksomheder 72%, personligt ejet mindre virksomheder 71% og I/S på 58%. Denne analyse udstiller ikke IVS på nogen måde (ERST 2018, Analyse af IVS, s. 20).

Erhvervsstyrelsen har lavet en anden analyse, hvor de kigger på og sammenholder virksomheder med reel erhvervsaktivitet. Om en virksomhed er "erhvervsaktiv", er opgjort ud fra, om virksomheden har løntimer svarende til 0,5 årsværk og/eller, om virksomheden har haft en beregnet indtjening af en vis størrelse. Denne beregnes ud fra omsætningen og varierer fra branche til branche. En analyse på baggrund af en sådan opdeling på virksomheders erhvervsaktivitet virker ikke specielt nyttig til sammenligning med eksempelvis A/S og ApS, for kan et selskab ikke sagtens have aktivitet uden at udbetale løn eller have omsætning? Mange nystiftede virksomheder, både kapitalselskaber og andre typer af virksomhedsformer, undgår at udbetale løn i de første leveår for at bruge al likviditet på at udvikle virksomheden. Er de så uden erhvervsaktivitet af den grund?

Hvor meget har IVS så bidraget til den danske økonomi i sin korte levetid? Baseret på Erhvervsstyrelsens rapport, som i dette eksempel tager udgangspunkt i årene 2014-2016, har IVS bidraget med omkring kr. 5,2 mia. i omsætning. IVS'er stiftet i 2016 bidrog med knap kr. 1 mia. af den samlede omsætning for nystiftede virksomheder i 2016. Det svarer til ca. 4% og er ifølge Erhvervsstyrelsen et tegn på, at IVS underpræsterer. Årsagen til den holdning er, at IVS tegner sig for 12% af de nye

virksomheder i 2016, og ifølge Erhvervsstyrelsen burde IVS'erne dermed også bidrage med omkring 12% af omsætningen. En sådan direkte overførsel og sammenligning mellem den procentmæssige andel af nystiftede IVS kontra deres bidrag til den samlede omsætning, er ikke logisk. Et IVS med en startkapital på kr. 1 har ikke samme muligheder for at købe varer til videresalg som eksempelvis et ApS med en startkapital på kr. 50.000. Et IVS kan naturligvis låne sig til penge i banken eller købe på kredit, men at drage en direkte parallel mellem andelen af IVS'er og dennes bidrag til omsætningen giver ikke mening. Herudover er en af de helt centrale årsager til indførelsen af IVS'et blandt andet, at IVS'et skal skabe gunstige vilkår for iværksættere i Danmark. Iværksættere, som enten har eller er på vej til at opfinde, udvikle eller producere en vare eller et produkt, har ikke nødvendigvis omsætning fra den første dag eller i løbet af det første år. Derfor virker Erhvervsstyrelsens ovenstående konklusion at være afsagt på et tyndt grundlag.

Der er ligeledes lavet en opgørelse over IVS'ets bidrag til beskæftigelse og vareeksport i den danske økonomi. I perioden 2014-2016 har danske IVS'er bidraget med 5.200 årsværk, hvoraf de 912 årsværk kommer fra nye IVS'er i 2016. Antallet af ansatte (årsværk) i nystiftede selskaber viser sig at være stort set identisk for IVS'er og ApS'er. Omkring halvdelen af nystiftede IVS'er i 2016 har mellem 0 og 1 årsværk, mens den anden halvdel har mellem 1 og 4 årsværk. I forhold til enkeltmandsvirksomhederne er trenden noget anderledes, hvor godt 85% har 0 årsværk i 2016 (ERST 2018, Analyse af IVS, s. 29). Det kan naturligvis hænge sammen med, hvordan personen bag enkeltmandsvirksomheden har indrettet sig i forhold til beskatning. Eksempelvis kan en person i virksomhedsordningen løbende hæve penge, som naturligvis skal oplyses på den erhvervsdrivendes selvangivelse, men som ikke bliver indberettet som almindelig løn. Om Erhvervsstyrelsen har taget højde herfor i sin opgørelse over antal årsværk i nystiftede enkeltmandsvirksomheder, fremgår ikke af analysen.

Vareeksporten fra danske IVS'er udgør i perioden 2014-2016 kr. 430 mio. Af dette beløb kan kr. 37 mio. henføres til 2016. Det svarer til 1% af den samlede eksport i 2016 for nystiftede virksomheder. Af dette må det konkluderes, at de fleste IVS'er hovedsageligt opererer på det danske marked i de første år. Det kan blandt andet skyldes, at det lave kapitalkrav kan tiltrække en type af personer, som ikke har

erfaringen med eksport, eller som igen er i udviklingsfasen og derfor generelt ikke har nogen særlig grad af omsætning, hverken i Danmark eller udlandet.

Som nævnt tidligere er en stor del af de stiftede IVS'er ophørt igen. Det er enten sket i god ro og orden eller efter tvang. God ro og orden er, når selskaberne selv opløses og frivilligt likvideres. I perioden 2014-2017 fremgår det af Erhvervsstyrelsens rapport, at i alt 5.638 IVS'er er opløst på den ene eller anden måde. Det svarer til 13% af det totale antal stiftede IVS'er i perioden. Af de 5.638 opløste IVS'er er kun 30% sket ved enten frivillig likvidation eller ved betalingserklæring. Godt 70% af selskaberne er opløst ved tvang eller konkurs. Af sidstnævnte gruppe af IVS'er har godt 94% ikke nogen reel erhvervsaktivitet. Erhvervsstyrelsen konkluderer, at en stor del af disse selskaber ikke på noget tidspunkt er kommet i gang med at drive virksomheden. Man kan hertil få tanken, om en del IVS'er blot er stiftet med den holdning, at det kan jo være, man på et tidspunkt får lyst til at drive virksomhed i selskabsform, og ikke er stiftet til brug med det samme. Igen må det konstateres, at det lave kapitalkrav er en medvirkende årsag hertil. Til sammenligning er det i samme periode omkring 81% af de ApS'er, der er ophørt, som ikke opnår nogen reel erhvervsaktivitet (ERST 2018, Analyse af IVS, s. 40).

Når et selskab bliver tvangsopløst eller går konkurs, bliver det en byrde for staten i form af tid, ressourcer og administrative omkostninger. Erhvervsstyrelsen kan sende et selskab til tvangsopløsning, hvis det ikke overholder en række klart definerede regler. Det er eksempelvis i tilfælde, hvor selskaber ikke har indsendt sin årsrapport i tide, mangler en revisor i de situationer, hvor der er krav herom, hvis selskabet ikke har registreret en lovlig ledelse, hvis det ikke er muligt at komme i kontakt med ledelsen på den oplyste adresse, hvis selskabet ikke har reageret på tabt udestående kapital og slutteligt, hvis selskabet ikke har registreret legale og reelle ejere. Før Erhvervsstyrelsen sender et selskab til tvangsopløsning, har selskabet mulighed for at rette op på det pågældende forhold. Sker det ikke, bliver selskabet sendt til tvangsopløsning i Skifteretten. Skifteretten sørger herefter for at indkalde den seneste registrerede ledelse, som skal afgive forklaring om selskabets aktiver, passiver og eventuelt øvrige forhold. På baggrund heraf vurderer Skifteretten, hvilken metode selskabet skal opløses efter. Det kan enten være en formløs opløsning, konkurs eller likvidation. Den første er den typisk anvendte, når selskabet ikke ejer

nogen aktiver til dækning af omkostninger til behandling af opløsningen. Hvis selskabet ikke kan betale sine kreditorer, efterhånden som deres krav forfalder, men selskabet stadig har aktiver, der kan realiseres, vil selskabet oftest blive opløst gennem en konkursbehandling. En likvidation er løsningen, hvis Skifteretten skønner, at selskabets aktiver kan dække selskabets gæld til kreditorerne og herudover omkostningen til behandling af opløsningen. I disse tilfælde udpeger Skifteretten en likvidator, typisk en advokat, til at varetage afviklingen af selskabet. Ud over Erhvervsstyrelsen og Skifteretten er også Skatteforvaltningen involveret. Det er umuligt præcist at gøre op, hvor meget opløsningen af IVS'er har kostet den danske stat, men estimerer fra Erhvervsstyrelsens rapport viser, at Erhvervsstyrelsen i 2016 og 2017 har haft omkostninger for i alt kr. 4,9 mio. i forbindelse med tvangsopløsninger. I perioden 2014-2016 har Skifteretten estimeret omkostninger i forbindelse med tvangsopløsninger for samlet set kr. 110,5 mio. Tallene er ikke udelukkende IVS'er, men også andre selskabstyper. Erhvervsstyrelsens rapport antager i et groft estimat, at ca. 60% vedrører IVS'er. Beregningen er noget usikker, og derfor konkluderes der ikke noget specifikt omkring IVS'er her, men det kan dog udledes, at Erhvervsstyrelsen, Skatteforvaltningen og Skifteretten årligt bruger mange millioner på at behandle opløsninger af selskaber.

Blandt andet som følge af Erhvervsstyrelsens rapport fra september 2018 og FSRs analyse fra 2019 besluttede Folketinget af afskaffe IVS med vedtagelsen af L190.

3.4. Aflivet og hvad så?

Om IVS'et har været en succes, kan diskuteres, og svaret afhænger af, hvilke forhold der måles på. Måles der udelukkende på antal stiftede selskaber, er der ingen tvivl om, at det har været en succes, men som det fremgår af analyserne udarbejdet af FSR – danske revisorer og Erhvervsstyrelsen, har ikke alt ved IVS'et været positivt. De dårlige statistikker og erfaringer, som fremkommer i analyserne fra FSR – danske revisorer og Erhvervsstyrelsen er medvirkende til, at Folketinget i 2018/19 beslutter sig for at afskaffe IVS'erne. Det sker ved vedtagelse af L190. Formålet med L190 er følgende (Skriftlig fremsættelse: FT 2018-19 L 190 (fremsættelse) s. 1):

"Formålet med forslaget er at samle op på de erfaringer, som Erhvervsministeriet har gjort sig på baggrund af "Analyse af iværksætterselskaber", der

blev udgivet af Erhvervsstyrelsen i efteråret 2018. Analysen havde til formål at skabe overblik over brugen af iværksætterselskaber, herunder om de blev anvendt som tilsigtet.”

Et lovforslag som L190 "forslag til lov om ændring af selskabsloven og årsregnskabsloven" skal følge den almindelige lovgivningsproces. Det vil sige, at loven skal forbi Folketingssalen fire gange. Først en fremsættelse og herefter tre behandlinger. Inden et lovforslag bliver fremsat i Folketinget, skal det naturligvis udarbejdes. Det sker typisk i det ministerie, som lovforslaget hører under. I L190s tilfælde var det i Erhvervsministeriet. Når lovforslaget er udarbejdet, skal det godkendes på ministermøde og i statsrådet. Herefter bliver et lovforslag sendt i høring, og i den forbindelse har offentligheden mulighed for at kommentere på lovforslaget og give sin mening til kende. Lovforslaget til L190 blev sendt i høring den 28. februar 2019, og i perioden herefter svarede en række berørte foreninger og organisationer på høringen. Det kom der en del forskellige holdninger og kommentarer ud af, som vil blive gennemgået og analyseret nedenfor. Afsnittet tager udgangspunkt i høringssvarene til L190 bilag 2-6. En række modtagere af høringen er enige i og bakker op om lovforslaget uden egentlige bemærkninger. Det drejer sig om Dansk Byggeri, SMVDanmark, Digitaliseringsstyrelsen, ATP og TER (Team Effektiv Regulering, som hører under Erhvervsstyrelsen). Herudover er Finans Danmark og FSR – Danske revisorer enige i afskaffelsen af IVS, men samtidigt er de bekymrede for idéen om at nedsætte kapitalkravet for ApS fra kr. 50.000 til kr. 40.000. Forbrugerombudsmanden, Forhandlingsfællesskabet og Dansk Arbejdsgiverforening har ingen bemærkninger eller ønsker ikke at afgive bemærkninger til lovforslaget. For Forhandlingsfællesskabets vedkommende fordi det ikke skønnes at have konsekvenser for løn- og ansættelsesforhold for ansatte i regioner og kommuner, og for Dansk Arbejdsgiverforenings vedkommende fordi det ikke vurderes at ligge inden for dennes virkefelt. Rigsrevisionen konstaterer, at lovforslaget til L190 ikke vedrører bestemmelser omkring statslige revisions- og regnskabsforhold og har på den baggrund ingen bemærkninger til lovforslaget.

Da høringsfristen til L190 udløber den 14. marts 2019, har i alt 22 organisationer og foreninger sendt et høringssvar retur. De 12 af dem er omtalt ovenfor og er enten direkte tilhængere af lovforslaget, eller også har de ingen bemærkninger hertil. Af

høringssvarene fremkommer også en række kritikpunkter til lovforslaget. Dansk Industri (DI) skriver i sit høringssvar, at man er tilhænger af et samfund, hvor det er nemt og byrdefrit at stifte og drive virksomhed i Danmark, og at IVS'et er en god løsning hertil. Iværksættere kan med IVS'et komme hurtigt i gang og efterprøve, om de har en bæredygtig idé. Ifølge DI er det forventeligt, at en række af de nystiftede IVS'er bliver tvangsopløst eller går konkurs. Det begrundes af DI med, at det er hele naturen ved iværksætteri, at man "skal prøve sig frem". DI er i sit høringssvar inde på uhensigtsmæssigheden omkring, at det er enklere at lade sit selskab blive sendt til tvangsopløsning end at lade det opløse på en ordentlig måde. Udover at DI er modstander af det fremsatte lovforslags del om at afskaffe IVS'et, kommer de også med en række forslag, eksempelvis med at kigge på en begrænsning i antallet af IVS'er, man som enkeltperson kan være med i.

En begrænsning i antallet af IVS'er, man som enkeltperson kan være med i, kunne have begrænset antallet af tomme selskaber, og da en masse af de tomme selskaber aldrig har indsendt et regnskab til Erhvervsstyrelsen i henhold til ÅRL §138, vil antallet af tvangsopløsninger formentligt være begrænset tilsvarende. DI kommer ikke nærmere ind på betydningen af formuleringen "være med i". Er det som stifter af flere IVS'er eller antallet af direktør- eller bestyrelsesposter, der skal begrænses, fremgår ikke af høringssvaret. DI foreslår, at man indhenter erfaringer fra andre lande med en lignende selskabsform for at afdække, hvordan disse lande undgår misbrug. Kapitalnedsættelsen fra kr. 50.000 til kr. 40.000 bliver hilst velkommen, og i forhold til overgangsperioden, som omtales i senere afsnit, opfordrer DI til, at Erhvervsstyrelsen skal udarbejde en enkel vejledning til de eksisterende IVS'er, som reelt bliver straffet af de dårlige eksempler.

Et andet høringssvar kommer fra funktionschefen fra Aarhus Universitet, Anette Miltøft. AU er ikke tilhænger af lovforslaget om afskaffelse af IVS'er, da selskabsformen har været meget anvendt af studerende og forskere i deres arbejde med forskningsbaserede opstartsselskaber. AU foreslår, at Erhvervsstyrelsen i stedet skal kigge på muligheden for at bevare selskabsformen og i den forbindelse indsætte en tidsmæssig begrænsning for, hvornår den bundne reserve sammen med selskabskapitalen skal overstige kr. 50.000 for derved at kunne omdannes til et ApS.

Fra en erhvervsrådgiver (SS) hos Københavns Kommune kommer der ligeledes en række interessante holdninger og beretninger. SS mener, at modstanden til IVS'erne ikke er anderledes, end da ApS'erne så dagens lys i 1973. Ifølge SS er mange folk på daværende tidspunkt ikke tilhængere af, at man kan stifte et ApS med en meget lavere selskabskapital end daværende A/S. I forhold til mængden af svindelsager mod IVS'er skyldes det ifølge SS, at IVS'et er den billigste løsning. Med afskaffelsen af IVS'et vil det blot blive den næste selskabsform i rækken, ApS, der vil blive anvendt til formålet. Også SS er af den holdning, at de veldrevne IVS'er kommer til at betale prisen for de dårligt drevne IVS'er, der har overtrådt loven og skabt fundamentet for lovforslaget.

En anden organisation, der ligesom SS forventer, at svindlen og misbruget flyttes andre steder hen, er Danske Advokater (DA). Erfaringer har vist, at en stor del af misbruget allerede i 2018 er flyttet til andre virksomhedsformer som enkeltmandsvirksomheder og ApS'er. Dette er faldet uden for offentlighedens søgelys, fordi fokus er rettet mod IVS'et som den nye i klassen. DA mener ikke, at et kapitalkrav på hverken kr. 50.000 eller det med L190 foreslåede kr. 40.000 vil forhindre et sådant misbrug. Til gengæld er DA af den overbevisning, at der vil være en betydelig risiko for, at de reelle brugere og ejere af IVS'er, som overholder og efterlever alle foreskrevne indrapporteringer og reglerne i SL omkring god og ansvarlig ledelse og ydermere reglerne i ÅRL omkring korrekt regnskabsaflæggelse, vil blive ofret i et forsøg på at komme misbruget til livs. Et misbrug, som ifølge DA eksisterer andre steder, og som ikke vil blive løst ved vedtagelsen af L190.

DA foreslår i sit høringssvar, at Erhvervsministeriet skal overveje at nedsætte en taskforce til at undersøge og afklare, hvilke indsatser der kan have virkning mod at forebygge fremtidige tilsvarende misbrug. Taskforcen skal bestå af medlemmer med praktisk erfaring og indgående kendskab i oprydningen efter misbrug i selskaber. DA er også inde på muligheden for, at stifteren personligt skal hæfte for likvidationsomkostningerne, hvilket skal medføre, at et IVS ikke opgives uden videre, fordi man for kr. 1 kan stifte et nyt. Dette bliver bakket op af FSR – danske revisorer, som foreslår en selvrisiko på kr. 10.000 til dækning af omkostninger ved en tvangsopløsning.

Advokat Jacob Tøjner (JT) fra et advokatfirma i København er ligeledes ude at rette en kritik af lovforslaget. I sit høringssvar begrundet han sin kritik med, at stiftere af IVS'er siden 1. januar 2014 i god tro har stiftet den nye type selskab og for nogles vedkommende satset stort heri. Et selskab med en iværksætter, der har en idé eller et produkt, som skal udvikles, vil i langt størstedelen af tilfældene medføre, at selskabet har underskud de første år. Før produktet er færdigudviklet og klar til at blive solgt, kan et selskab have negativ egenkapital som følge af de mange år med underskud. Det er der ikke noget usædvanligt i, og det betyder ikke, at der bliver svindlet. Men fordi disse iværksættere i god tro valgte selskabsformen IVS, bliver de straffet og tvunget til at opløse selskabet, hvis ikke de kan fremvise en positiv egenkapital på minimum kr. 40.000. Ifølge JT er der tale om en forskelsbehandling, fordi de iværksættere, som i stedet valgte at stifte et ApS, ufortrødent kan fortsætte – endda muligvis på trods af negativ egenkapital og underskud. Hvis man vedtager denne lov, risikerer man ifølge JT, at iværksættere, som eksempelvis er i slutningen af produktudviklingen, vil miste rettighederne hertil endda med risiko for, at selskabets konkurrenter vil købe produktrettighederne, fordi en likvidator indsættes til at afhænde selskabets aktiver, så kreditorerne kan få deres udeståender.

JT kommer med et forslag om, at man i loven fjerner overgangsreglen, jf. lovforslagets §5, stk. 1, eller at denne kun gælder for IVS'er stiftet efter lovforslagets fremsættelse. Afslutningsvis kommer JT med en sammenligning til L152, hvor Folketinget afskaffer muligheden for at stifte Smba'er fremadrettet, men lukker ikke ned for eksisterende Smba'er, som man nu vil gøre med L190 og IVS'er.

Troels Michael Lilja (TML) fra CBS kommer med et af de længere og mere grundige høringssvar, og kritiserer for det første selve afskaffelsen af IVS, som han mener, er baseret på et alt for tyndt grundlag - den tidligere omtalte "Analyse af iværksætterselskaber" fra september 2018 fra Erhvervsstyrelsen. Ifølge TML bygger analysen på antagelser og subjektive holdninger. TML kommer desuden med en skarp kritik af nedsættelsen af kapitalkravet for ApS fra kr. 50.000 til kr. 40.000, når det på samme tidspunkt vil betyde en afskaffelse af 1-kroners selskaberne. Danmark vil med vedtagelsen af L190 blive det næst dyreste land i Europa at stifte et kapital-selskab med begrænset ansvar i, kun overgået af Slovenien, som i sin nationale selskabslov kræver en kapital på minimum EUR 7.500, svarende til ca. kr. 56.000. Selv i østeuropæiske lande som Bulgarien, Rumænien, Slovakiet og Ungarn er man på

dette område mere konkurrencedygtig, end vi vil blive i Danmark. Ifølge TML vil der blive tale om et grundlæggende brud på de forudsætninger, som bliver fastlagt ved indførelsen af SL i 2008/09, hvor det bliver nævnt i kommissoriet, at regeringens mål var, at:

“...Danmark bliver et af verdens mest konkurrencedygtige samfund...” og at “Den danske selskabsregulering skal følge den internationale udvikling, for eksempel bør overimplementering af EU-direktiver således være undtagelsen”.

I samme kommissorium er man på daværende tidspunkt i overvejelserne omkring en afskaffelse af kapitalkravet i ApS fuldt op af en række tiltag mod svindlere som følger heraf. Eksempelvis at personerne bag en svindel fratages retten til at være stifter eller ledelsesmedlem i et selskab med begrænset ansvar (Betænkning 1498, s. 147).

Som det fremgår af de foregående afsnit, har forslaget om afskaffelsen af IVS'er i den grad delt vandene. I et brev til Folketinget dateret den 25. marts 2019 med syv af Danmarks førende forskere inden for selskabsret som afsender, herunder netop omtalte (TML), tager de syv forskere afstand fra Folketingets forslag om at afskaffe IVS'et, og råder dem direkte til at hive i nødbremsen. Årsagen hertil er ifølge forskerne, at beslutningen træffes på et for tyndt grundlag og, at der mangler sammenligning med lignende selskabsformer i udlandet. Forskerne ønsker en undersøgelse med det formål at afdække, om der er sammenhæng mellem kapitalkravets størrelse og eksempelvis lysten til iværksætteri, skabelse af arbejdspladser, svig, tvangsopløsning og skatterestancer mv. (L190 – bilag 11). Beslutningen om afskaffelse af IVS'et er truffet på baggrund af en rapport fra september 2018 udarbejdet af Erhvervsstyrelsen – samme rapport, som er gennemgået tidligere ovenfor. Denne rapport tager udgangspunkt i de faktiske forhold i Danmark, men uden at sammenholde med praksis og erfaringer fra udlandet.

At hive i nødbremsen er tæt på at komme på tale. Daværende opposition minus Dansk Folkeparti foreslår i forbindelse med 2. behandling af L190, at man suspenderer muligheden for at stifte IVS'er i et år for at skabe et bedre og mere grundigt beslutningsgrundlag med inddragede eksempler fra tilsvarende ordninger i andre lande. Morten Bødskov, som fremfører forslaget, råder til, at man bruger et år på at

finde en bedre model, få de dårlige eksempler med misbrug, svindel og underdragelse bekæmpet, men samtidigt beholde de gode IVS'er. Forslaget bliver forkastet med stemmerne 51 for og 52 imod.

Til trods for forskernes appel i brevet fra 25. marts 2019 og mange øvrige høringsvar med modargumenter ændrer Folketinget ikke på sin beslutning om at vedtage L190 og derved afskaffe IVS'erne.

3.5. Den begrænsede hæftelses betydning

Et spørgsmål, der hurtigt kan melde sig, er, hvorfor der har været så stor modstand mod lovforslaget om at afskaffe IVS'erne. Med vedtagelse af loven bliver mindstekapitalen i ApS nedsat fra kr. 50.000 til kr. 40.000, og herudover har man som fysisk person stadig mulighed for at oprette en enkeltmandsvirksomhed endda for kr. 0. Fravalget af en enkeltmandsvirksomhed til kr. 0 og tilvalget af et IVS til kr. 1 skal formentligt findes i udtrykket "begrænset hæftelse". At man hæfter begrænset betyder, at man ikke hæfter for hele sin formue, men for en begrænset del heraf. For ApS, A/S og IVS hæfter man kun for den indskudte kapital, som for IVS kunne være helt ned til kr. 1.

Den begrænsede hæftelse er med til at beskytte ejerne i et selskab, der som udgangspunkt ikke risikerer at skulle gå fra hus og hjem som følge af en konkurs eller tilsvarende. Ved en konkurs eller tvangsopløsning kan kreditorerne kun gøre krav mod selskabets aktiver og ikke personerne bag, med mindre selskabets ejere har kautioneret personligt for selskabet eller for selskabets gæld. Det ses eksempelvis i situationer, hvor et selskab skal låne penge hos et pengeinstitut, men hvor selskabet ikke har nogen aktiver, der kan pantsættes. Pengeinstituttet vil på den måde kunne gøre krav mod ejeren og ikke kun det pågældende selskab. Under visse omstændigheder kan en direktør eller hovedansvarshaver komme til at hæfte personligt, jf. UfR 2009.2269 V. Dispositioner og forpligtelser, der er foretaget og indgået før registreringen af selskabet, men efter datoen for underskrivelse af stiftelsesdokumentet, er ikke noget, selskabet hæfter for. Det gør i stedet de personer, som enten har indgået forpligtelsen eller har medansvar herfor (SL §41 stk. 3). Der må maksimalt gå 14 dage fra datoen for underskrivelse af stiftelsesdokumentet til registrering hos Erhvervsstyrelsen. Hvis ikke fristen overholdes, kan registreringen ikke finde sted. (SL §40 stk. 1).

Den begrænsede hæftelse er som nævnt en beskyttende foranstaltning for ejerne, men for selskabets kreditorer kan det være en hindring i, at de får de penge, de reelt er berettiget til. Hvis et selskab har købt en vare på kredit, og der efterfølgende bliver indgivet en konkursbegæring, risikerer leverandøren af den pågældende vare ikke at få sin betaling. Ved en konkurs får simple kreditorer først del i boet sent i konkursordenen (KL kapitel 10).

Der eksisterer en risiko for, at den begrænsede hæftelse kan udnyttes. Hvis et selskab nærmer sig en konkursbegæring, kan ejeren uden videre registrere et nyt selskab. Når selskabet, der er under konkurs, med hjælp fra en likvidator skal sælge sine aktiver, kan det nye selskab uden hindring byde på og købe de tilbageværende aktiver. Vel og mærke de aktiver, som det nye selskab vil have med, og lade resten være. Det forudsætter naturligvis, at budet er højt nok ifølge likvidator. Men muligheden er der, og det kan for kreditor og andre berørte interessenter virke urimeligt. Tilbage står de med krav, som de i bedste fald kun får en mindre procentdel af, efter sagsomkostninger, løn mv. er afregnet jf. konkursordnen (KL kapitel 10).

4. Overgangsregler for nulevende iværksætterselskaber

L190 bliver med stemmerne 101 for og 5 imod vedtaget den 9. april 2019. Loven offentliggøres den 14. april 2019 og træder i kraft den 15. april 2019. Af lovens §5 fremgår det, at eksisterende IVS'er, som ikke er under konkurs eller tvangsopløsning senest 2 år efter lovens ikrafttræden skal beslutte, at IVS'et skal omdannes til et ApS. Beslutningen skal træffes med det stemmeflertal, der kræves ved en vedtægtsændring, som jf. SL §106, stk. 1 er 2/3 stemmeflertal. Inden den 15. april 2021 skal alle IVS'er stiftet i perioden 1. januar 2014 til 14. april 2019, som ikke er under konkurs eller tvangsopløsning, have truffet beslutning om at ville omdanne sig til et ApS og således gennemføre omdannelsen. For de IVS'er, der i perioden allerede er omdannet til et ApS, betyder lovændringen ikke noget, men for de omkring 38.478 aktive IVS'er (bilag 3), som ikke er under konkurs eller tvangsopløsning, betyder lovændringen aktiv stillingtagen til, hvad der skal ske med selskabet. Skal det opløses eller omdannes, og er sidstnævnte overhovedet en mulighed.

I et høringssvar til L190 kommer en registreret revisor fra Kastrup ind på en problemstilling i forhold til den vedtagne overgangsregel for eksisterende IVS'er, nemlig at de som nævnt inden den 15. april 2021 skal være omdannet til et ApS. En masse

iværksættere har siden 2014 stiftet et IVS og har i den forbindelse haft opstarts- og udviklingsomkostninger mv. Det hører sig til og skal forhåbentligt tjenes ind over en årrække. Ifølge denne revisor vil der med L190 blive indført en frist, som mange IVS'er muligvis ikke kan overholde som følge af de høje omkostninger i de første leveår. Formår disse selskaber ikke at have tilstrækkelige reserver til at kunne omdanne sig til et ApS, vil de i stedet blive tvangsopløst, og deres mange brugte kræfter, arbejdstimer og afholdte omkostninger vil være spildt. Og det til trods for, at personerne bag IVS'erne har handlet efter daværende gældende lov (L190 – bilag 4, Revisionsfirmaet Gutfelt)

4.1. Omdannelse til ApS

Et IVS kan kun omdannes til et ApS og ikke til andre selskabsformer. Da mindstekravet for selskabskapital i et ApS er på kr. 40.000, er det også kravet for et IVS for at kunne omdanne sig. For at kunne bevise, at selskabskapitalen er til stede, skal en vurderingsmand afgive en erklæring herpå. Hvis et IVS på baggrund af det seneste årsregnskab kan fremvise en selskabskapital og reserver, som kan overføres til selskabskapitalen, og de tilsammen udgør mindst kr. 40.000, er der ikke krav om en vurderingsberetning. Det forudsætter dog, at årsregnskabet er revideret, og at der i revisionspåtegningen ikke er afgivet en modificeret konklusion. Beslutningen om vedtægtsændringen må ikke ligge senere end 5 måneder fra årsregnskabets balancedag, og det centrale ledelsesorgan skal offentliggøre en erklæring om, at selskabskapitalen er til stede på beslutningstidspunktet (L445 af 13/04/2019 Historisk §5).

Et selskabs kapital består af, dels en selskabskapital, dels en række reserver. Disse reserver kan enten være frie eller bundne. Selskabskapitalen består af det oprindelige indskud, som kunne udgøre alt mellem kr. 1 og kr. 49.999 samt eventuelle kapitalforhøjelser. I nedenstående afsnit vil der blive redegjort for, hvilke reserver der kan anvendes til sammen med selskabskapitalen at kunne omdanne et IVS til et ApS.

Overkurs ved emission er en reserve under et selskabs egenkapital, som opstår i forbindelse med en stiftelse eller kapitalforhøjelse, hvor kapitalen indskydes til en højere kurs. Det kan eksempelvis være en person, der ønsker at stifte et selskab,

et IVS, hvor kapitalkravet som bekendt kun var på kr. 1. Personen ønsker at indskyde kr. 10.000, men kun de obligatoriske kr. 1 i selskabskapital. De resterende kr. 9.999 vil i det tilfælde være overkurs ved emission. Overkurs ved emission er en fri reserve, som kan overføres til overført resultat og således kan anvendes som selskabskapital i forbindelse med en omdannelse til ApS.

Reserve for opskrivninger er en henlæggelse som følge af opskrivning af eksempelvis anlægsaktiver til dagsværdi. Brug af reserve for opskrivning kan opstå i en situation, hvor et selskab har en produktionsbygning, som efter ÅRL indregnes til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger, men hvor det vurderes, at ejendommen er mere værd. Selskabet kan opskrive aktivet til dagsværdi, men denne opskrivning skal bindes på egenkapitalen og kan kun nedsættes, hvis selskabet sælger det pågældende aktiv, nedskrives som følge af en vurdering om lavere genindvindingsværdi, reduceres som følge af afskrivninger, tilbageføres som følge af ændring i regnskabsmæssige skøn eller er forbundet med udskudt skat, der skal hensættes (ÅRL §41, stk. 3). Reserven er bunden og kan ikke anvendes som selskabskapital i forbindelse med IVS'ets omdannelse til ApS.

Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode er en reserve, der opstår i de situationer, hvor et selskab ejer kapitalandele i dattervirksomheder eller associerede virksomheder og har valgt at indregne disse kapitalandele efter den indre værdis metode i modsætning til muligheden for at indregne til kostpris eller dagsværdi. Ved indregning efter den indre værdis metode indregnes datterselskabets resultat i det overliggende selskab forholdsmæssigt ud fra ejerandelen, men bindes på reserven under egenkapitalen. Det bundne beløb kan kun reduceres ved underskud eller udlodning af udbytte i det underliggende selskab eller ved efterfølgende frasalg eller opløsning. I nogle situationer afholder det øverste selskab og de underliggende selskaber generalforsamling samme dag. Har en dattervirksomhed godkendt regnskabet med foreslået udbytte, har modervirksomheden mulighed for at mindske reserven for nettoopskrivning efter den indre værdis metode med tilsvarende. Det gælder ikke for associerede virksomheder, hvor der ikke er bestemmende indflydelse. Reserven er en bunden reserve, som ikke kan anvendes af IVS'et ved omdannelse til ApS.

Reserve for udlån og sikkerhedsstillelse vedrører SL kapitel 13 og ÅRL §35 a, hvor et selskab direkte eller indirekte kan stille midler til rådighed, yde lån eller stille sikkerhed i forbindelse med tredjemands erhvervelse af kapitalandele i selskabet eller dets moderselskab. Af SL §§ 207-209 følger en række betingelser, som skal være opfyldt. Opfyldes kravene, og et selskab har stillet midler til rådighed, ydet lån eller stillet sikkerhed som er omfattet af SL kapitel 13, skal et beløb svarende hertil flyttes fra selskabets frie reserve til reserven for udlån og sikkerhedsstillelse. Reduktion af reserven sker i takt med reduktion i det tilhørende udlån. Reserven er bunden og kan ikke anvendes til udbytteudlodninger eller underskudsdekning og heller ikke af et IVS i forbindelse med omdannelse til et ApS.

Reserve for ikke indbetalt selskabskapital er en reserve, der opstår, når et selskab ikke har indbetalt hele selskabskapitalen. Det kan være i forbindelse med stiftelsen eller ved senere kapitalforhøjelser. Et selskab har mulighed for kun at indbetale 25% af selskabskapitalen, dog mindst kr. 40.000. Et beløb svarende til den ikke indbetalte selskabskapital skal flyttes fra en af de frie reserver til reserven for ikke indbetalt selskabskapital. Hvis selskabet ikke har tilstrækkelige frie reserver, bliver de frie reserver negative. De frie reserver er reserver, som kan anvendes til udbytteudlodninger, som eksempelvis overført resultat. Reserve for ikke indbetalt selskabskapital er en bunden reserve, som ikke kan anvendes til blandt andet udbytteudlodninger, men alene reduceres ved indbetaling af selskabskapital. IVS'et kan ikke anvende denne reserve ved omdannelse til et ApS. IVS'et havde dog heller ikke mulighed for kun at indbetale 25%, da daværende SL kræver mindst kr. 50.000 i selskabskapital.

Reserve for udviklingsomkostninger er en obligatorisk reserve for selskaber i regnskabsklasse stor C og D, som aktiverer udviklingsomkostninger. For øvrige regnskabsklasser er reserven aktuel, hvis selskaberne vælger at aktivere udviklingsomkostninger i stedet for at driftsføre disse omkostninger. Hvis et selskab har omkostninger til udvikling for kr. 1.000.000, og betingelserne for aktivering er opfyldt, jf. ÅRL §83, skal beløbet fratrukket afskrivninger og udskudt skat indregnes på egenkapitalen under reserven for udviklingsomkostninger. Det vil sige en binding på reserven på kr. 780.000, hvis aktivet ikke er færdigt, og selskabet ikke er påbegyndt afskrivning herpå. Beløbet flyttes fra de frie reserver. Reserve for udviklingsaktiver

er en bunden reserve, som kun kan nedsættes ved salg af det tilhørende udviklingsaktiv eller ved afskrivning heraf og er ikke en mulig reserve at anvende for IVS'et ved omdannelse til et ApS.

Vedtægtsmæssige reserver er reserver, som reguleres af et selskabs vedtægter. Det kan eksempelvis i vedtægterne være bestemt, at selskabet reserverer et beløb for at hindre udbytteudlodninger. En vedtægtsmæssig reserve kan anvendes til dækning af underskud og ophæves ved en vedtægtsændring, som vedtages på generalforsamlingen. Reserven kan anvendes til, hvad vedtægterne har bestemt, og i den forbindelse kan selskabets generalforsamling beslutte, at reserven skal opløses og flyttes til overført resultat og dermed anvendes af IVS'et til omdannelse i henhold til L190.

Andre reserver vedrører reserver, som selskabets generalforsamling kan oprette, og som ikke er omfattet af lovkrævede eller vedtægtsmæssige reserver. Kun generalforsamlingen har ret til at disponere over reserven. Sådanne andre reserver er frie reserver, som både kan anvendes til udlodning af udbytte og af et IVS ved omdannelse til et ApS.

Overført resultat findes ligesom selskabskapitalen i alle selskaber og er en reserve, som indeholder tidligere års og indeværende års over- eller underskud. Reserven kan derfor blive negativ som følge af underskud eller som følge af overførsler til andre lovpligtige reserver. Overført resultat kan foruden underskud også formindskes af udbytte, enten ordinært foreslået eller ekstraordinært udbytte, såfremt overført resultat er positiv. Der kan ikke udloddes udbytte, hvis der ikke er frie reserver. Overført resultat er en fri reserve, som kan anvendes, når et IVS skal dokumentere, at der sammen med selskabskapitalen er mindst kr. 40.000.

Foreslået udbytte for regnskabsåret opstår, når bestyrelsen og direktionen i et selskab foreslår at udlodde udbytte af årets eller tidligere års resultat. Et forslag om udlodning af udbytte godkendes på generalforsamlingen og bliver herefter udloddet til aktionær eller anpartshaver. Et IVS har ikke mulighed for at udlodde udbytte, før kapitalen udgør kr. 50.000 (nu kr. 40.000), hvorfor det ikke er en aktuel reserve for IVS'et.

Reserve for iværksætterselskab er som navnet antyder en reserve relateret til IVS'erne. Reserven er opstået med L152 og går ud på, at et IVS årligt skal henlægge mindst 25% af årets overskud efter skat på en særlig reserve. Formålet med reserven er, at IVS'et på sigt skal have kapital nok til at kunne omdanne sig til et ApS ved løbende at henlægge hertil. Reserven er en bunden reserve, som kun kan mindskes ved forøgelse af selskabskapitalen og kan således ikke anvendes til hverken udlodning af udbytte eller dækning af underskud. Reserven kan dog godt anvendes af IVS'et i forbindelse med omdannelse til ApS, idet det var hele tanken bag reserven. Reserven for iværksætterselskaber findes ikke i andre selskabsformer og er med vedtagelsen af L190 snart et afsluttet kapitel. Af bilag 4 fremgår en oversigt, som viser, hvilke reserver et IVS kan anvende i forbindelse med omdannelse til ApS.

Udover at anvende en eller flere af ovenstående reserver under egenkapitalen i forbindelse med omdannelse af IVS til ApS, har ejeren også mulighed for at foretage et kontant indskud ved en kapitalforhøjelse. Det kan være et eksempel, hvor selskabet nærmer sig april 2021 og ikke har tilstrækkeligt frie reserver, som sammen med selskabskapitalen kan udgøre minimum kr. 40.000. I sådan en situation kan ejeren, hvad enten der er tale om en fysisk eller juridisk person, foretage kapitalforhøjelse, så IVS'et har tilstrækkeligt med midler til at kunne omdanne sig til et ApS. Kapitalforhøjelser i et selskab kan ske enten ved tegning af nye kapitalandele, overførsel af selskabets reserver til selskabskapital ved fondsforhøjelse eller udstedelse af konvertible gældsbreve (SL §153).

Hvis IVS'et har gæld til ejeren eller til kreditorer, kan der laves en gældskonvertering, hvor selskabets fremmedkapital bliver til egenkapital, hvis betingelserne i SL §161 opfyldes. Ønsker den oprindelige ejer at bibeholde det fulde ejerskab, er det kun gælden til ham, der skal konverteres til selskabskapital.

4.1.1. Hvordan foregår omdannelsen?

Når et ledelsen i et IVS mener at have tilstrækkelig selskabskapital, minimum kr. 40.000, og ønsker at omregistrere sig til et ApS, sker det online på Virk.dk. Selskabet skal i den forbindelse ændre sit navn, så det ikke længere indeholder IVS eller iværksætterselskab, men i stedet består af ApS eller anpartsselskab. Selskabet skal desuden vedhæfte generalforsamlingsreferat, hvor beslutningen om omregistrering er truffet, tilrettede vedtægter, hvor alt fra navn, selskabskapital mv. er tilrettet.

Herudover skal selskabet vedhæfte en vurderingsmandserklæring, hvori kapitalen erklæres at være til stede. Hvis IVS'ets seneste årsrapport er revideret af en godkendt revisor uden modifikationer, og selskabets egenkapital viser selskabskapital og frie reserver for minimum kr. 40.000, kan selskabet nøjes med at vedhæfte en erklæring, hvor det centrale ledelsesorgan bekræfter, at selskabskapitalen er til stede på beslutningstidspunktet. Tidspunktet for beslutningen må i øvrigt ikke ligge senere en 5 måneder fra selskabets balancedag.

4.2. Fusion

Et IVS har mulighed for at lade sig fusionere med et andet selskab og dermed ophøre. Det kan ske ved, at IVS'et overdrager samtlige aktiver og forpligtelser til et andet selskab mod vederlag til det ophørende IVS' kapitalejere. En sådan fusion betegnes uegentlig fusion (Werlauff: 2016, s. 751). En egentlig fusion sker, når to eller flere selskaber smelter sammen i et nyt selskab (SL §236, 2. pkt.). Begge løsninger er muligt for et IVS. Sker vederlaget i aktier eller anparter, kan fusionen foretages skattefrit, mens der sker beskatning, hvis vederlaget er i kontanter. Regler om skattefri fusion findes i FUL, mens reglerne om skattepligtig fusion findes i SEL. Er der tale om en fusion, hvor der indgår A/S, er der krav om en fusionsplan indeholdende kapitalselskabernes navne, hjemsted, vederlaget for kapitalandelene i det ophørende kapitalselskab og oplysning om tidspunktet, fra hvilket de kapitalandele, der eventuelt ydes som vederlag, giver ret til udbytte. Der skal i fusionsplanen gives en beskrivelse af de rettigheder i det fortsættende kapitalselskab, der tillægges eventuelle indehavere af kapitalandele og gældsbreve med særlige rettigheder i et ophørende kapitalselskab eller eventuelle andre foranstaltninger til fordel for indehavere af disse kapitalandele og gældsbreve. Der skal laves en notering af eventuelle kapitalandele, der ydes som vederlag, samt eventuel udlevering af ejerbeviser, oplyses om tidspunktet, fra hvilket et ophørende kapitalselskabs rettigheder og forpligtelser regnskabsmæssigt skal anses for overgået, og så skal enhver særlig fordel, der gives medlemmerne af kapitalselskabernes ledelse, beskrives. Slutteligt skal udkast til vedtægter vedhæftes i de tilfælde, hvor der ved fusionen dannes et nyt kapitalselskab (SL §237, stk. 3).

Ovenstående fusionsmuligheder kan ske både som vandrette fusioner, hvor to søsterselskaber fusioneres, men det kan også ske som lodrette og omvendt lodrette

fusioner. Lodrette fusioner er de tilfælde, hvor et overliggende moderselskab fusioneres med et datterselskab, med datterselskabet som det fortsættende selskab og moderselskabet som det ophørende selskab. Omvendt lodret fusion er det modsatte hertil, hvor det underliggende datterselskab ophører ved fusionen, og det overliggende moderselskab fortsætter. Omvendt lodret fusion kan være aktuelt i de tilfælde, hvor moderselskabet er et ApS, og datterselskabet er et IVS. Ved fusion med moderselskabet som det fortsættende selskab ophører IVS'et, og der skal således ikke foretages særskilt omdannelse eller omregistrering til ApS, som ellers påkrævet med Lov nr. 445 af 13. april 2019.

Hvis IVS'et kan fusioneres med et andet IVS eller ApS, kan selskaberne vælge ikke at udarbejde en fusionsplan, hvis blot de er enige herom. Det følger af FUL §237, stk. 2. Uagtet om selskaberne vælger eller fravælger at udarbejde en fusionsplan, skal de senest 1 måned efter datoen for vedtagelse af fusionen indsende materiale og oplysninger til SKAT. Blandt andet skal den skattemæssige virkningsdag oplyses. Fusionerede selskaber vælger oftest den første dag i det fortsættende selskabs regnskabsår, eksempelvis 1. januar, hvis selskabet har et regnskabsår, som følger kalenderåret. Den skattemæssige virkningsdag kan tilbagedateres, selvom fusionen vedtages midt i det nye regnskabsår. Det skal oplyses, at der er tale om en fusion, hvilket selskab der er det fortsættende og hvilket selskab der er det ophørende. Det skal desuden oplyses, om fusionen er foregået i samme sambeskatningskreds, hvilket en fusion mellem et moderselskab og et datterselskab vil være, såfremt moderselskabet har mere end 50% af stemmerettighederne i datterselskabet (SL §7). Ved fusion inden for samme sambeskatningskreds kan underskud fremføres, hvis det er opstået i et tidspunkt, hvor de fusionerede selskaber har været sambeskattet. Underskud i det ophørende selskab, der er opstået tidligere eller i en anden sambeskatningskreds, kan ikke anvendes i det modtagende selskab (FUL §8, stk. 6, 1. pkt.).

4.3. Frivillig opløsning eller likvidation

Udover at have muligheden for at omdanne sig til et ApS eller lade sig fusionere, kan IVS'erne vælge frivilligt at lade sig opløse eller likvidere. En løsning, som er aktuel for de IVS'er, der ikke kan eller vil fortsætte med driften af selskabet. Det kan være som følge af manglende aktivitet og uforløst potentiale, og selskabets

ledelse af den grund vurderer, at selskabet skal lukkes. Det kan også skyldes manglende midler til at kunne omdanne sig til et ApS.

Beslutter IVS'et sig for at ville opløses, kan det ske på to måder som følger af SL §216 og SL §217. De to muligheder er en opløsning ved erklæring og en likvidation. Opløsning ved erklæring er reguleret i SL §216, og er af de to løsninger den simple opløsningsmetode. Valget af metode afhænger af forskellige forhold vedrørende selskabet, og den bedste løsning for et selskab er ikke nødvendigvis den samme for et andet selskab. Opløsning ved erklæring foregår ved, at kapitalejerne skriver under på en erklæring, hvori de bekræfter, at al gæld, forfalden som uforfalden er betalt. Erklæringen skal sammen med en skattekvittance fra SKAT indsendes digitalt til Erhvervsstyrelsen senest 2 uger efter dato for underskrift på erklæringen. Sker dette, og selskabet bliver slettet i Erhvervsstyrelsens register over aktive selskaber, er selskabet opløst. Skattekvittancen er en erklæring fra SKAT, som oplyser, om de har yderligere skatte- og afgiftskrav i selskabet. Konklusionen fra SKAT skal være, at de ikke har yderligere skatte- og afgiftskrav i selskabet. Inden selskabet anmoder SKAT om skattekvittancen, skal alle selskabets pligter som moms, arbejdsgiverregistrering, lønsum, punktafgift med videre afmeldes hos Erhvervsstyrelsen. Selskabet skal desuden opgøre, indberette og afregne moms, A-skat og AM-bidrag til og med den dato, som selskabet har besluttet som ophørsdato. Slutteligt skal selskabet afregne al gæld til kreditorer og udarbejde et regnskab for ophørsåret med en tilhørende skattemæssig indkomstopgørelse.

Opløsning af et selskab ved en frivillig likvidation starter med, at selskabets generalforsamling træffer beslutning herom. En generalforsamlingsbeslutning om at likvidere et selskab træffes med 2/3 flertal, som ved vedtægtsændringer, jf. SL §106. Af SL §217 stk. 2 følger ligeledes, at et selskabs vedtægter kan have fastsat bestemmelser om, hvornår og hvordan selskabet skal likvideres. I de tilfælde kræves der blot simpelt flertal. Selskabet skal tilføje "*i likvidation*" i sit navn, når generalforsamlingen har besluttet sig for, at selskabet skal likvideres (SL §220, stk. 2). Selskabet skal vælge en eller flere likvidatorer, typisk advokater, som først sørger for at anmelde likvidationen til Erhvervsstyrelsen og registrere sin indtræden som likvidator og ledelsens fratrædelse. Både direktion og en eventuel bestyrelse eller et tilsynsråd skal fratræde, fordi likvidatoren nu tegner selskabet og skal gennemføre likvidationen. Selskabets pligter i forhold til aflæggelse og indsendelse af årsrapport

er uændrede under en likvidation. Når likvidationen er anmeldt hos Erhvervsstyrelsen, skal likvidator opfordre selskabets kreditorer til at anmelde deres krav til likvidator inden for en periode på 3 måneder (SL §221, stk. 1). Det adskiller likvidationen fra opløsning ved betalingserklæring, idet kreditorerne ikke opfordres til at anmelde deres krav. I stedet har ledelsen underskrevet en erklæring, som bekræfter, at alle kreditorer er betalt.

Hvis en kreditor anmelder et krav inden for de 3 måneder, men likvidator afviser kravet, har kreditor en frist på 4 uger til at indbringe kravet for Skifteretten. Det ændrer ikke på, at der kan føres en sag på et erstatningsansvarligt grundlag mod kapitalejere og ledelse, jf. UfR 2008.1993 H, hvor en tidligere aktionær (dog ikke kreditor) i forbindelse med et salg havde en tegningsret, som kunne benyttes i sommeren 2003. Generalforsamlingen besluttede kort før tegningsretsperioden at likvidere selskabet, så tegningsretten ikke kunne benyttes.

Hvis selskabet bliver stævnet inden for 3 måneders fristen, skal spørgsmålet være afsluttet, før likvidationen kan gennemføres (Werlauff: 2016, s. 818). Det samme gælder anmeldte krav, som likvidator har afvist (SL §224, stk. 1, 2. pkt.).

Udover ovenstående procedure i forhold til anmeldelse af likvidation og 3 måneders fristen for kreditorer til at anmelde krav, kan selskabet ved en likvidation også anmode om en skattekvittance fra SKAT. Er der sket acontoudlodning til kapitalejerne af det forventede provenu, og der ikke er tilstrækkelige midler tilbage til afregning af påhvilende indkomstskat, hæfter kapitalejerne solidarisk med likvidator for betaling af skatten. Ved likvidation efter SL §217 kan beløbet ikke overstige det udloddede beløb (SEL §33).

En af fordelene ved, at selskabet vælger en frivillig likvidation fremfor at lade sig tvangsopløse er, at selskabets ledelse bevarer kontrollen med likvidationen gennem en eller flere likvidatorer, som vælges af selskabet. Ved konkurs og tvangsopløsning sker en opløsning i kreditorernes interesse (Werlauff: 2016, s. 813).

For kapitalejerne i IVS'et er det vigtigt at kende forskellen på hæftelsesforholdene ved henholdsvis opløsning ved erklæring og frivillig likvidation. Opløses IVS'et efter SL §216 ved en erklæring hæfter kapitalejerne personligt, solidarisk og ubegrænset for gæld, forfalden som uforfalden eller omtvistet, som bestod på tidspunktet for

erklæringens afgivelse (SL §216, stk. 4). Hvis selskabet opløses ved frivillig likvidation, og kreditor ikke har anmeldt sit krav inden for 3 måneders grænsen, kan selskabets kapitalejere ikke gøres ansvarlige, idet SL §1, stk. 2 indtræder omkring begrænset hæftelse. Har en kapitalejer i forbindelse med likvidationen handlet i ond tro, og kender til krav eller burde have kendskab til krav, og ikke har oplyst likvidator herom, kan kapitalejeren gøres personligt erstatningsansvarlig, se her UfR 2003.915 Ø, hvor et andelsbyggeri ved det pligtmæssige 5-års-eftersyn har alvorlige mangler. Byggeselskabets kapitalejer har inden 5-års-eftersynet opløst selskabet, og retten finder, at han må have været klar over, at der er tilsynssvigt vedrørende byggeriet. UfR 1992.640 V viser omvendt en sag, hvor en kapitalejer i forbindelse med mangler ved et byggeri ikke bliver gjort erstatningsansvarlig. Kapitalejeren opløser sit selskab af skattemæssige årsager i 1986 for herefter at oprette et nyt selskab med samme aktivitet. Det opløste selskab har inden opløsningen bygget og solgt et parcelhus. Huset bliver sidenhen handlet igen, og i 1987 finder de nye ejere sætnings-skader og funderingsmangler ved huset, men da byggeselskabet er likvideret, og den sagsøgte kapitalejer ikke burde have haft kendskab til skaderne, og således opløser sit selskab i god tro, kan han ikke gøres erstatningsansvarlig.

4.4. Konsekvens ved manglende handling

De IVS'er, som ikke har omregistreret sig til ApS senest den 15. april 2021, eller valgt en af de øvrige muligheder, jf. de foregående afsnit, kan forvente at modtage en henvendelse fra Erhvervsstyrelsen med en frist på 4 uger fra den 15. april 2021. Inden for de 4 uger skal IVS'et omdannes eller opløses. Sker det ikke rettidigt, vil selskabet blive oversendt til tvangsopløsning i Skifteretten. Et IVS, som enten er under konkurs eller tvangsopløsning, når skæringsdatoen kommer, er ikke omfattet af kravet om at skulle omdannes inden den 15. april 2021. Bliver selskabet oversendt til Skifteretten til tvangsopløsning og herefter ønsker genoptagelse, er det en betingelse, at selskabet i forbindelse med genoptagelsen bliver omdannet til et ApS (Erhvervsstyrelsens vejledning til opløsning af iværksætterselskaber).

Som nævnt i første del af afsnit 4 er der primo november 2019 omkring 38.500 aktive IVS'er. Med godt 1½ år til fristen den 15. april 2021, svarende til omkring 550 dage, skal der dagligt omdannes, fusioneres, opløses eller likvideres 70 IVS'er, hvis ikke en stor del af dem skal sendes til Skifteretten. Omdannelse kan, hvis timingen er rigtig og kapitalen til stede, foretages hurtigt. At timingen skal være rigtig

skyldes, at IVS'et kan slippe for en erklæring fra vurderingsmand, hvis omdannelsen sker mindre end 5 måneder efter balancedagen, og årsregnskabet indeholder en erklæring fra en statsautoriseret revisor uden modifikationer. Årsregnskabet skal vise tilstrækkelige frie reserver, som sammen med selskabskapitalen kan danne grundlag for en selskabskapital i et ApS på kr. 40.000. Slutteligt skal ledelsen underskrive en erklæring med bekræftelse på, at kapitalen er til stede.

En fusion må, afhængigt af de involverede selskaber, forventes at tage længere tid. Dels skal det besluttes, om der skal ske en egentlig fusion, hvor to eller flere selskaber fusioneres i et nystiftet selskab, eller en uegentlig fusion, hvor to eller flere selskaber fusioneres med det ene selskab som fortsættende. Deltager der et A/S i fusionen, skal der udarbejdes en fusionsplan i henhold til SL §237, stk. 3 og eventuelt en fusionsredegørelse, med mindre kapitalejerne i enighed fravælger dette (SL §238, stk. 2).

Opløsning ved erklæring og ved frivillig likvidation er tidskrævende. Ikke nødvendigvis for selskabets ledelse, men fordi der skal anmodes om en skattekvittance fra SKAT, som for nuværende arbejder med en sagsbehandlingstid på 6-8 måneder. Et selskab under opløsning eller likvidation er undtaget af fristen den 15. april 2021, men alle IVS'er skal inden denne dag træffe beslutning om fremtiden for selskabet.

5. Alternative muligheder i dansk og international selskabsret

I dette afsnit vil iværksætternes alternative muligheder blive analyseret. Det gælder i både dansk og international selskabsret. For hvor står iværksætterne i Danmark nu, efter IVS'et er blevet afskaffet. Første del af afsnittet omhandler mulighederne i dansk selskabsret, og sidste del af afsnittet handler om mulighederne i international selskabsret, herunder den frie etableringsret.

5.1. Muligheder i dansk selskabsret

I Danmark findes en lang række forskellige selskabs- og virksomhedstyper, som hver især har sine fordele og ulemper. At stifterne af IVS'er vælger denne virksomhedsform, kan skyldes flere ting. Enten er valget faldet på IVS'et, fordi kapitalkrævet på kr. 1 er så lavt, eller også skyldes det den begrænsede hæftelse, hvor kapital-ejeren kun hæfter for det indskudte beløb. Det kan også være muligheden for at springe ud som selvstændig med en drøm, som nu giver mening at prøve af uden

at risikere for mange penge. Det kan være en kombination af de tre eller helt andre årsager, der er medvirkende til, at så mange i perioden vælger at stifte et IVS.

5.1.1. Personlige virksomheder

Hvis årsagen skyldes det lave kapitalindskud, og selskabsform og hæftelsesforhold er underordnet, så har iværksætterne i stedet mulighed for at anvende og oprette en personlig virksomhed. Ved at drive sin virksomhed i personlig regi, hæfter den fysiske person personligt og ubegrænset. Afhængigt af virksomhedens aktivitet kan personlig virksomhed være en god løsning, specielt fordi det er let at komme i gang, og fordi der ikke er noget kapitalkrav. Personlige virksomheder kan kun have én ejer, som kun kan være en fysisk person. Hvis virksomheden omsætter, eller forventer at omsætte, for mere en kr. 50.000 i løbet af et år, skal virksomheden momsregistreres (ML §48). Der skal udarbejdes et regnskab og et skattemæssigt resultat, som selvangives sammen med ejerens personlige selvangivelse. Inden for personlige virksomheder er der to overordnede beskatningsmuligheder. Enten kan beskatning ske efter reglerne i PSL eller efter reglerne i VSL. PSL er den mest simple, hvor ejeren beskattes af virksomhedens skattemæssige resultat som personlig indkomst. Ejeren kan løbende hæve penge ud til privatforbruget uden de konsekvenser, som kendes fra selskaber med ulovlige aktionærlån. Hævninger beskattes ikke i PSL, da de ikke har påvirkning på det resultat, som ejeren skal beskattes af. Der er ved PSL ikke krav om, at virksomhedens økonomi er opdelt fra ejerens private økonomi, men det er en fordel, når ejeren skal beregne og indberette et skattemæssigt resultat på sin selvangivelse.

I VSL findes der to ordninger, som den personlige virksomhed kan blive beskattet efter. Virksomhedsordningen som følger af reglerne i afsnit 1 i VSL, og kapitalafkastordningen som følger afsnit 2 i VSL. Af de to muligheder er kapitalafkastordningen den mest forenklede ordning. Her skal skattepligtige personer beregne et kapitalafkast af de erhvervsmæssige aktiver. Dette kapitalafkast fragår i den personlige indkomst og beskattes i stedet som kapitalindkomst, hvor skatteprocenten på 42% er lavere end de op til 52,05% eksklusive kirkeskat og arbejdsmarkedsbidrag, som skatteprocenten udgør for den personlige indkomst (Michelsen et al., 2017, s. 175). Ved anvendelse af kapitalafkastordningen stilles der ikke krav om regnskabsaflægelse efter bogføringsloven og heller ikke krav om adskillelse mellem virksomhedsøkonomi og privatøkonomi (Michelsen et al., 2017, s. 243).

Den anden ordning i VSL er virksomhedsordningen. Virksomhedsordningen kræver regnskabsaflæggelse efter bogføringsloven, og det er et krav, at virksomhedens økonomi er adskilt fra privatøkonomien (VSL §2, stk. 1). På den måde minder virksomhedsordningen meget om at drive virksomhed i selskabsform. Anvendelse af virksomhedsordningen stiller generelt flere krav, end ved anvendelse af reglerne i PSL og kapitalafkastordningen gør. I virksomhedsordningen skal der i starten af det første regnskabsår, hvor virksomhedsordningen anvendes første gang, opgøres en indskudskonto, som består af de overførsler, der er sket af aktiver fratrukket værdien af indskudt gæld (VSL §3). Udover indskudskontoen skal der oprettes og føres en mellemregningskonto, som er en uforrentet konto, hvor ejeren kan overføre kontante beløb fra sin privatøkonomi til virksomhedsordningen. Bliver mellemregningskontoen negativ, hvilket vil opstå, hvis ejeren har overført mere end saldoen på mellemregningskontoen, skal saldoen udlignes ved en overførsel i hæverækkefølgen (VSL §5). Årsagen til det er, at der er en skattemæssig forskel på, om der overføres overskud eller indskud. Som nævnt ovenfor har ejeren ved beskatning efter reglerne i PSL mulighed for at hæve penge, uden det har indflydelse på beskatningen, idet de ikke har indflydelse på virksomhedens skattemæssige resultat. Ved anvendelse af virksomhedsordningen indgår hævninger som en del af den skattepligtiges opgørelse af skat. Hævninger i virksomhedsordningen er ikke kun kontante overførsler. Her er der tale om alle værdier, der enten er faktisk overført eller må anses for overført (Michelsen et al., 2017, s. 223). Det kan være værdi af privat anvendelse af fri bil, privatudgifter som virksomheden har afholdt og lignende.

Selvom virksomhedsordningen er den mest komplicerede beskatningsmetode af de tre nævnte ovenfor, har den også en række fordele, som kun gælder her. I virksomhedsordningen kan renteudgifter fratrækkes i virksomhedens skattepligtige resultat, og da skatteprocenten er højere i den personlige indkomst end kapitalindkomst, vil ejeren opnå en højere fradragsværdi af renteudgifterne.

En anden væsentlig fordel er i de tilfælde, hvor ejeren ligger over topskattegrænsen. Virksomhedsordningen giver nemlig mulighed for at overføre overskud til en konto for opsparet overskud mod afregning af en foreløbig skat på 22%, der følger af SEL §17, stk. 1. I efterfølgende år, hvor ejeren ikke ligger over topskattegrænsen, hvilket kan skyldes underskud i virksomheden, kan ejeren vælge at hæve af tidligere års opsparede overskud, så der igen optimeres til topskat. Den skat, som blev betalt

i forbindelse med overførslen til konto for opsparret overskud, bliver godtgjort, når det trækkes ud af virksomheden (VSL §10, stk. 3).

Ophører eller afstår ejeren sin erhvervsvirksomhed, som ligger i virksomhedsordningen, vil der som udgangspunkt ske beskatning af opsparede overskud. Beskatning sker i afståelses- eller ophørsåret (VSL §15, stk. 1, 1. pkt.). Sker der en afståelse, og ejeren i forbindelse med afståelsen udtræder af virksomhedsordningen, hvormed salgssummen ikke indgår i virksomhedsordningen, vil en eventuel fortjeneste eller tab blive beskattet efter de regler, som gælder uden for virksomhedsordningen (Michelsen et al., 2017, s. 238). Beskatning af tidligere års opsparede overskud ved ophør kan undgås ved, at ejeren inden udløbet af ophørsåret påbegynder anden selvstændig virksomhed i virksomhedsordningen (VSL §15, stk. 2). Det er her et krav, at der i hele perioden har været en opdeling af virksomhedens økonomi og privatøkonomien.

Drift af virksomhed i personligt regi giver mulighed for sidenhen at omdanne virksomheden til et selskab ved brug af reglerne i VOL, hvor omdannelsen skal ske skattefri, hvis en række betingelser er opfyldt. Betingelserne følger af VOL §2, som blandt andet siger, at alle aktiver og passiver i virksomhedsordningen skal overdrages til selskabet, ligesom hele vederlaget for virksomheden skal ydes i aktier eller anparter.

5.1.2. Andre selskabsformer

Hvis den begrænsede hæftelse har betydning for iværksætteren, er ovenstående muligheder med drift af virksomhed i personligt regi ikke løsningen, idet alle tre muligheder medfører personlig og ubegrænset hæftelse. Begrænset hæftelse kan til gengæld opnås ved stiftelse af et ApS eller et A/S. De selskabsretlige regler følger, som tidligere nævnt, af SL, hvor kapitalkravene udgør henholdsvis kr. 40.000 og kr. 400.000. Hvor iværksætteren uden startkapital kunne begynde at drive virksomhed i personligt regi, kræves der ved stiftelse af et nyt kapitalselskab et indskud, som kan ske ved kontant indskud eller ved indskud af værdier. Ved stiftelse af et selskab, selskabskapitalen består af et indskud af værdier, skal der foreligge en vurderingsberetning, hvori en vurderingsmand giver en erklæring på, at den økonomiske værdi mindst svarer til det aftalte vederlag. Et indskud i andre værdier kaldes for et ap-portindskud (SL §35, stk. 1).

Ved drift af virksomhed i selskabsform skal reglerne i blandt andet SL og ÅRL følges. Det betyder udarbejdelse af årsregnskab, tilrettelæggelse af bogføringen så det overholder bogføringsloven og foretages rettidige indberetninger til Erhvervsstyrelsen og SKAT.

Hvor der ved personligt drevne virksomheder kun kan være én ejer, har en iværksætter ved stiftelse af et kapitalsekskab mulighed for at være flere om stiftelsen og dermed også flere om at dele indskuddet, hvad enten der er tale om kr. 40.000 kr. 400.000 eller noget helt tredje. (SL §24, stk. 1).

Når en virksomhed drives i selskabsform, kan ejeren få penge ud på to måder. Det kan ske enten som løn eller som udbytte. Hvis der hæves penge fra selskab til privatøkonomien uden indeholdelse af enten A-skat og AM-bidrag eller afregning af udbytteskat, vil der være tale om et aktionærlån, som med mindre SL §210 overholdes, vil anses for værende ulovligt.

Et selskab beskattes årligt med 22% af det skattemæssige resultat, og skattemæssige underskud kan fremføres og anvendes i senere indkomstår eller i en eventuel sambeskatningskreds.

Et kapitalsekskab skal have anmeldt og registreret en direktion, og hvis der er tale om et A/S også en bestyrelse eller et tilsynsråd. Der skal anmeldes en revisor, hvis selskabet overstiger en række fastsatte grænser på omsætning, balancesum og antal ansatte. Et fravalg af revision betyder ikke, at en revisor ikke kan underskrive på et regnskab. Det betyder blot, at erklæringen indeholder lavere grad af sikkerhed, hvis selskabet går fra revision til udvidet gennemgang og endnu lavere til en review- eller assistanceerklæring. Se bilag 5 for erklæringstyper og tilhørende sikkerhed.

Der findes en række af yderligere krav, som skal overholdes og efterleves, når man driver virksomhed i selskabsform. De vigtigste forskelle på virksomhed i personligt regi og i selskabsform er kravet til indskud og startkapital, hæftelsesforholdene, beskatning og optimeringsmuligheder og muligheden for at hæve penge fra virksomheden til privatøkonomien.

Slutteligt har iværksættere stadig mulighed for at købe et af de eksisterende og nulevende IVS'er, som findes, og sørge for, at det inden den 15. april 2021 bliver omdannet til et ApS. I perioden fra lovforslaget L190 blev fremsat den 28. februar

2019 og frem til tidspunktet, hvor det ikke længere var muligt at stifte et IVS, blev der stiftet intet mindre end 4.278 IVS'er (Bilag 6).

5.1.3. Stiftelse af IVS på Grønland eller Færøerne

I lovforslaget L190 og den efterfølgende ændringslov nr. 445 fremgår det, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, med mindre den ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft. Det betyder, at danske statsborgere lovligt kan stifte og registrere et IVS med begrænset hæftelse og en selskabskapital på kr. 1. Selskabet får vedtægtsmæssigt hjemsted på Grønland eller Færøerne, og muligheden kan lade sig gøre, fordi selskaber på Grønland og Færøerne ikke anses for værende udenlandske selskaber. Grønlandske og færøske selskaber anses for værende danske selskaber som følge af det danske rigsfællesskab. Hvis et IVS stiftes på Grønland eller Færøerne, skal det have adresse i det pågældende land, men selskabet kan sagtens drives fra Danmark.

Det påhviler ledelsen i et selskab på Grønland at føre regnskab og udarbejde og indsende en årsrapport til Erhvervsstyrelsen (Grønlands Selvstyre: 2018, s. 12). Skattemæssigt vil selskabet blive skattepligtigt til det land, hvori ledelsen har sæde. Hvis et grønlandsk selskab ledes fra Danmark, vil selskabet være fuld skattepligtigt i Danmark (SEL §1, stk. 6). Fuld skattepligt i Danmark optræder, hvis et selskab er indregistreret i landet, eller hvis ledelsen har sæde i landet (Den juridiske vejledning C.D.1.1.1.2). Har et selskab vedtægtsmæssigt og faktisk hjemsted i forskellige medlemsstater, skal der indleveres en selvangivelse i begge lande, og selskabet skal beskattes begge steder. Dog kan der lempes for den betalte skat i medlemsstaten, hvor det faktiske hjemsted ligger, såfremt medlemsstaterne har indgået en dobbeltbeskatningsoverenskomst (Michelsen et al., 2017, s. 1090). Er et selskab hjemmehørende på Grønland, vil det skulle afregne 30% i selskabsskat af den skattepligtige indkomst (Grønlands Selvstyre: 2018, s. 13). En forholdsvis høj beskatning i forhold til de 22% selskaber beskattes med i Danmark (SEL §17, stk. 1). Til gengæld har grønlandske selskaber fradrag for udloddet udbytte til hovedaktionærer i selskabets indkomstopgørelse, med mindre selskabet har modtaget udbyttet skattefrit fra et underliggende selskab (Grønlands Selvstyre: 2018, s. 15).

Årsagen til, at det stadig er muligt for danskere at stifte et IVS på Grønland eller Færøerne skyldes, at den danske selskabslov ikke direkte gælder på Grønland og

Færøerne. På trods af at være en del af det samme rigsfællesskab, bliver lovene tilpasset Grønland og Færøerne gennem anordninger. Den nugældende selskabslov på Grønland er "Anordning for Grønland om ikrafttræden af lov om aktie- og anpartsselskaber" fra 14. maj 2018. Denne anordning er en tilpasning af de grønlandske regler til den nu tidligere selskabslov i Danmark. Hvis ikke der sker andet i Danmark omkring IVS'et, må det formodes, at en anordning på et tidspunkt lukker for muligheden for at stifte et IVS på Grønland og Færøerne. Indtil da kan IVS'er endnu stiftes, og reglerne omkring henlæggelse af mindst 25% af årets resultat til en særlig reserve under egenkapitalen er gældende (Anordning nr. 486 §357 b, stk. 1), ligesom det ikke er muligt at træffe beslutning omkring udlodning af udbytte, før reserven sammen med selskabskapitalen minimum udgør kr. 50.000 (Anordning nr. 486 §357 b, stk. 2).

5.2. Muligheder i international selskabsret

Udover at have mulighed for at oprette personlig virksomhed eller kapitalselskab inden for Danmarks grænser, har danske iværksættere en række alternative muligheder i udlandet. Nedenfor vil danske statsborgeres muligheder i en international sammenhæng blive analyseret med udgangspunkt i grundlæggende EU-ret.

5.2.1. Etableringsfrihed

Som en del af det at være medlem af EU eller EØS har man en række helt grundlæggende rettigheder, som ikke blot gælder i sit eget land, men på tværs af alle medlemslandegrænserne. Et eksempel på en helt grundlæggende rettighed er den frie etableringsret som følger af artikel 49 TEUF. Første del af artikel 49 lyder således:

"Inden for rammerne af nedennævnte bestemmelser er der forbud mod restriktioner, som hindrer statsborgere i en medlemsstat i frit at etablere sig på en anden medlemsstats område. Dette forbud omfatter også hindringer for, at statsborgere i en medlemsstat, bosat på en medlemsstats område, opretter agenturer, filialer eller datterselskaber".

Første del siger således, at en medlemsstat ikke må pålægge restriktioner for fysiske personer, som er til hinder for at etablere sig i et andet medlemsland og forbud mod at lave hindringer for, at fysiske personer kan oprette agenturer, filialer eller datterselskaber i det pågældende land. En dansk statsborger har således ret til at etablere

sig i et andet land, hvor eksempelvis kapitalkravene for kapitalselskaber er lavere og mere gunstige end i Danmark.

I anden del af artikel 49 følger:

“Med forbehold af bestemmelserne i kapitlet vedrørende kapitalen indebærer etableringsfriheden adgang til at optage og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed samt til at oprette og lede virksomheder, herunder navnlig selskaber i den i artikel 54 anførte betydning, på de vilkår, som i etableringslandets lovgivning er fastsat for landets egne statsborgere”.

Med anden del af artikel 49 bestemmes det, at statsborgere har ret til at optage og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed og desuden oprette og lede virksomheder. Etableringsfriheden sikrer således, at en person fra Danmark kan optage og lede virksomheder i et andet EU-land på lige vilkår med statsborgere i det pågældende land.

I ovenstående artikel 49 bliver også artikel 54 nævnt. Artikel 54 er handler om ligestilling i medlemsstaterne af selskaber og statsborger. Første del af denne artikel lyder således:

“Selskaber, som er oprettet i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende inden for Unionen, ligestilles, for så vidt angår anvendelsen af bestemmelserne i dette kapitel, med personer, der er statsborgere i medlemsstaterne”.

Artiklen siger, at de selskaber, som er oprettet i overensstemmelse med lovgivningen i en medlemsstat, skal ligestilles med personer, som er statsborgere i medlemsstaterne i forhold til bestemmelserne i kapitel 2, som består af artikel 49-55. Det betyder blandt andet, at den frie etableringsret, som gælder for personer i henhold til artikel 49, også er gældende for selskaber.

Anden del af artikel 54 lyder således:

“Ved selskaber forstås privatretlige selskaber, heri indbefattet kooperative selskaber, samt alle andre juridiske personer, der henhører under den offentlige ret eller privatretten, med undtagelse af selskaber, som ikke arbejder med gevinst for øje”.

Denne del definerer de selskaber, som er omfattet af bestemmelserne i kapitel 2. Det er således alle juridiske personer, som arbejder med gevinst for øje. Altså er juridiske personer, som ikke arbejder med gevinst for øje, ikke omfattet af disse bestemmelser.

5.2.2. Stiftelse af et udenlandsk selskab

EU-retten giver således statsborgere af medlemsstater, herunder danske iværksættere, mulighed for at stifte et udenlandsk selskab, så længe det er beliggende i en EU-medlemsstat. Det kan derfor være interessant for en dansk iværksætter at undersøge mulighederne uden for landets grænser, eksempelvis med fokus på krav til selskabskapital til en start. Af bilag 7 fremgår kapitalkravene i EU-medlemsstaterne sorteret efter lande med det mindste kapitalkrav først og det højeste kapitalkrav til sidst. Af bilaget fremgår det tydeligt, hvordan vi i Danmark efter afskaffelsen af IVS nu er blandt de lande med højest kapitalkrav for et selskab med begrænset hæftelse. Kun Slovenien har et højere kapitalkrav med sine EUR 7.500.

Som det fremgår af bilag 7, kan man i landene Portugal, Cypern, Irland, Holland, England, Tjekkiet, Bulgarien, Letland, Grækenland, Frankrig, Tyskland, Belgien, Italien og Luxembourg stifte et selskab for EUR 1 eller derunder. Det svarer til, hvad man i Danmark kunne med IVS'erne. Stiftelse af et selskab i et af de nævnte lande betyder ikke, at selskabets faktiske virke skal ligge samme sted. Fysiske og juridiske personer i EU kan nemlig i selskabsretlig henseende vælge et såkaldt proforma hjemsted (Werlauff: 2016, s. 53), hvor et selskab eksempelvis stiftes i Frankrig, men dets faktiske virke er i Danmark. Det er vigtigt at bemærke, at der er tale om selskabsretlig henseende. I en skatteretlig henseende afhænger beskatningsstedet af, hvor selskabet har fast driftssted. Et udenlandsk selskab med fast driftssted i Danmark vil som følge heraf være begrænset skattepligtig til Danmark (SEL §2, litra a) med den del af indkomsten, som driftsstedet kunne have opnået, hvis det havde været et særskilt og uafhængigt foretagende (SEL §2, stk. 2). Fast driftssted følger

af OECD's modeloverenskomst artikel 5, hvor det af dennes stk. 2 beskrives, at et fast driftssted blandt andet omfatter en filial, et kontor, en fabrik og et værksted.

At oprette et selskab i ét land for så at oprette en filial i et andet land har tidligere ikke været anerkendt i alle EU-medlemsstaterne, heriblandt Danmark. Nedenstående afsnit vil komme nærmere ind på nogle helt afgørende domme med betydning for fysiske og juridiske personers etableringsret i EU.

5.3. Analyse af domme og betydning for etableringsfriheden

5.3.1. Centros C-212/97

I sagen om Centros Ltd har et dansk ægtepar i maj 1992 stiftet og registreret et engelsk selskab med begrænset hæftelse, et såkaldt Private Limited Company, som svarer til det, vi i Danmark kender som ApS. I England er det efter gældende lov muligt at stifte et Ltd-selskab uden indbetaling af anpartskapital. Ægteparret Bryde stifter selskabet med en selskabskapital på GBP 100, svarende til ca. kr. 1.000. Selskabet opretter i august 1992 en filial i Danmark, og anmelder det hos daværende Erhvervs- og Selskabsstyrelse som en ny filial af et udenlandsk selskab. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen afviser registreringen under henvisning til, at selskabet ikke har oplyst, hvor det reelt vil drive sin hovedvirksomhed, og hvorfra det vil blive ledet. Selskabet har heller ikke dokumenteret, at det udøver reel virksomhed. Selskabet har på generalforsamlingerne i 1993 og 1994 ikke fremlagt regnskaber, da selskabet siden stiftelsen har været uden drift.

Sagen kommer for retten i 1995, og i Østre Landsret får Erhvervs- og Selskabsstyrelsen medhold i, at registreringen skal afvises, da man mener, at registreringen af filialen er en omgåelse af den daværende anpartsselskabslovs mindstekrav til størrelsen på selskabskapitalen. Kravet ifølge den daværende ApSL1991 er på kr. 200.000 (Lov nr. 886 af 21. december 1991). I sagen kommer det frem, at Tonny og Marianne Bryde ingen tilknytning har til England, og Tonny har aldrig været i England for at deltage i møder i selskabet, hvis adresse er hos en ven af ægteparret.

Sagen bliver anket til Højesteret af ægteparret Bryde, som mener, at selskabet i henhold til EF-traktatens artikel 52 har fri etableringsret i Danmark. Højesteret forelægger spørgsmålet for EF-domstolen som et såkaldt præjudicielt spørgsmål (se afsnit 5.4). Første del af det stillede spørgsmål lyder således:

“Er det foreneligt med EF-traktatens artikel 52, jf. artikel 58 og artikel 56, at nægte registrering af en filial af et selskab, der har hjemsted i en anden medlemsstat, og som med en selskabskapital på GBP 100 er lovligt stiftet og bestående i henhold til denne medlemsstats lovgivning, når selskabet ikke selv driver erhvervsmæssig virksomhed, men filialen ønskes oprettet for at drive hele virksomhed i det land, hvor filialen er oprettet...”

Højesteret stiller således spørgsmålet, om et selskab uden nogen form for erhvervsmæssig aktivitet, stiftet i England, som er en EU-medlemsstat, kan oprette en filial i Danmark, en anden medlemsstat, og drive hele aktiviteten i sidstnævnte medlemsstat. Spørgsmålet fortsatte således:

“...og fremgangsmåden må anses for benyttet i stedet for stiftelse af et selskab i sidstnævnte medlemsstat med henblik på at undgå en indbetaling af en mindste selskabskapital på kr. 200.000, nu kr. 125.000?”

I spørgsmålet fra Højesteret bliver der ikke lagt skjul på ægteparrets formål med først oprettelse af selskabet i England og herefter af filialen i Danmark. Der er tale om et dansk ægtepar, som ønsker at drive virksomhed i Danmark, men som ikke kan rejse en selskabskapital på kr. 200.000, sidenhen kr. 125.000 efter indførelsen af ApSL af 1996.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen oplyser i forbindelse med sagen, at de ville have godkendt anmeldelsen af filialen i Danmark, hvis Centros Ltd havde drevet erhvervsmæssig virksomhed i England. Afvigelsen skyldes derfor alene det forhold, at Centros Ltd ingen erhvervsmæssig virksomhed drev i England, hvor selskabet er stiftet, og at det af den grund må anses for værende omgåelse af de noget strengere danske regler for selskabskapital.

EF-domstolen kommer i marts 1999 med sin konklusion på det af Højesteret stillede spørgsmål. Svaret, som er delt op i to nedenfor, lyder således:

“EF-traktatens artikel 52 og 58 er til hinder for, at en medlemsstat nægter registrering af en filial af et selskab, som er stiftet i henhold til lovgivningen i en anden medlemsstat, hvor det har sit hjemsted, men ikke driver erhvervsmæssig virksomhed, når filialen ønskes oprettet, for at selskabet kan drive hele sin virksomhed i den stat, hvor filialen oprettes, således at det undgås

at stifte et selskab i den sidstnævnte stat og derigennem, at de i denne stat gældende regler om stiftelse af selskaber, som er strengere med hensyn til indbetaling af en mindste selskabskapital, finder anvendelse”.

Den daværende EF-domstol konkluderer, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsens nægtelse af filialoprettelsen i Danmark, foretaget af Centros Ltd, er i strid med daværende artikel 52 og 58. På trods af at det åbenlyst er for at undgå at indskyde en selskabskapital på kr. 200.000 for stiftelse af et dansk ApS, at denne manøvre bliver lavet, giver EU med svaret til Højesteret altså Centros medhold i, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ikke kan nægte registrering. Også på trods af at Centros Ltd ikke har nogen form for drift eller aktivitet i England, hvor det oprindeligt er stiftet.

Anden del af svaret fra EF-domstolen siger følgende:

”Denne fortolkning udelukker dog ikke, at den pågældende medlemsstats myndigheder kan træffe enhver foranstaltning, som er egnet til at hindre svigagtige forhold eller som består i, at der kan pålægges sanktioner i anledning af sådanne forhold, enten over for selskabet selv, i givet fald i samarbejde med den medlemsstat, hvori selskabet er stiftet, eller over for selskabsdeltagerne i tilfælde, hvor det godtgøres, at de gennem stiftelse af et selskab reelt søger at unddrage sig deres forpligtelser over for private eller offentlige kreditorer på den pågældende medlemsstats område”.

En myndighed i en EU-medlemsstat kan uagtet første del træffe foranstaltninger for at hindre svigagtige forhold enten overfor selskabet eller selskabets ledelse. For Centros og Bryde-parret betyder det ikke noget. De har ikke handlet svigagtigt, og det er ikke godtgjort, at de gennem stiftelse af Centros Ltd søger at unddrage sig sine forpligtelser over for private eller offentlige kreditorer i Danmark. De ønsker kun at drive virksomhed i Danmark gennem en filial af et udenlandsk selskab.

På baggrund af EF-domstolens svar på det præjudicielle spørgsmål stillet af Højesteret får Centros Ltd medhold i sin påstand om, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen skal anerkende, at selskabet opfylder betingelserne i daværende anpartsselskabslov for registreringen af en dansk filial. Sagen bliver herefter henvist til fornyet behandling i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (U.2000.1079 H).

5.3.2. Überseering C-208/00

En sag som også sætter en tyk streg under etableringsfriheden, er sagen mellem Überseering BV og Nordic Construction Company Baumanagement GmbH (NCC).

Überseering bliver stiftet i Holland, og i 1990 erhverver selskabet en grund i Düsseldorf, Tyskland. På grunden er der opført et motel og en garage. Überseering indgår i 1992 en entreprisekontrakt med NCC, som skal stå for renoveringen af bygningerne. NCC udfører renoveringen i henhold til kontrakten, men Überseering gør herefter gældende, at der er mangler ved det udførte arbejde. I 1994 overtager to tyske statsborgere med bopæl i Düsseldorf samtlige anparter i Überseering.

Da NCC ikke vil afhjælpe de mangler, der er konstateret af Überseering i forbindelse med renoveringen, anlægger Überseering sag mod NCC. Det sker i 1996 ved byretten i Düsseldorf, hvor Überseering nedlægger påstand om, at NCC skal betale omkring DEM 1.160.000 til dækning af omkostninger ved afhjælpning og følgeskader. Byretten i Düsseldorf afviser sagen, og det samme gør den højere instans Oberlandesgericht, da Überseering anker dommen fra byretten. Årsagen til begge afvigelser er et spørgsmål om, hvor selskabets rets- og partsevne ligger. Oberlandesgericht mener, at Überseering som et hollandsk selskab ikke har retsevne og dermed heller ikke partsevne i Tyskland. At retten finder, at Überseering ikke har retsevne i Tyskland betyder, at selskabet ikke kan indgå i retsforhold. I Danmark opnår selskaber retsevne ved at være registreret hos Erhvervsstyrelsen. At Überseering ifølge retten ikke har partsevne betyder, at de ikke kan være part i en retssag, når de ikke har retsevne i Tyskland.

Da Überseering ikke er tilfreds med at få sagerne afvist, bliver dommen fra Oberlandesgericht indbragt for Bundesgerichtshof i Tyskland, den højeste retsinstans, som svarer til Højesteret i Danmark. Det sker ved en revisionsanke, som betyder, at dommen fra Landsretten skal efterprøves i forhold til, om den indeholder retlige fejl. Som det også sker i Centros-sagen, stiller Bundesgerichtshof præjudicielle spørgsmål til den daværende EF-domstol. Det første spørgsmål bliver formuleret således:

”Skal artikel 43 EF og 48 EF fortolkes således, at det er i strid med etableringsfriheden for selskaber, hvis retsevnen og partsevnen for et selskab, der er gyldigt stiftet efter en medlemsstats ret, bedømmes efter retten i den stat,

hvortil selskabet har forlagt sit faktiske hovedsæde, og hvis det følger af denne ret, at selskabet ikke længere dér kan gøre krav i henhold til kontrakt gældende for domstolene?”.

Retten i Tyskland ønsker svar på, om den tyske domstol kan afvise sagen som følge af, at Überseering, som oprindeligt er stiftet i Holland, har flyttet sit faktiske hjemsted til Tyskland i forbindelse med de to tyske statsborgeres overtagelse i 1994. Efter dagældende tysk praksis kan et udenlandsk selskab, som har flyttet sit faktiske hjemsted til Tyskland, ikke anerkendes som et selvstændigt retssubjekt med dertilhørende rets- og partsevne.

Det andet præjudicielle spørgsmål, som retten i Tyskland stiller EF-domstolen, lyder:

“Såfremt Domstolen besvarer dette spørgsmål bekræftende: Påbyder etableringsfriheden for selskaber (artikel 43 EF og 48 EF), at retsevnen og partsevnen skal bedømmes efter retten i den stat, hvor selskabet er stiftet?”.

I forhold til det første spørgsmål kommer EF-domstolen frem til, at daværende artikel 43 og 48 er til hinder for, at tysk ret ikke anerkender, at Überseering har retsevne og dermed partsevne i forhold at gøre rettigheder gældende vedrørende en kontrakt indgået med et selskab, som er etableret i Tyskland. Det andet spørgsmål, stillet af Bundesgerichtshof, bliver besvaret med, at hvis et selskab er stiftet efter lovgivningen i en medlemsstat, og at selskabet har sit vedtægtsmæssige hjemsted her, og selskabet ønsker at gøre brug af sin etableringsfrihed i en anden medlemsstat, skal sidstnævnte medlemsstat anerkende den retsevne og dermed partsevne, som selskabet har i henhold til retten i den medlemsstat, hvor selskabet er stiftet (C208/00).

5.3.3. Inspire Art C-167/01

En anden sag omkring etableringsfriheden er sagen om Inspire Art, der bliver stiftet den 28. juli 2000 i Folkstone, England. Selskabet bliver stiftet som et selskab med begrænset hæftelse med betegnelsen “Ltd”. Direktøren i selskabet er bosiddende i Holland, og selskabet påbegynder sin aktivitet i august 2000 via en filial i Holland.

Holland har på daværende tidspunkt en lov, som omhandler sådanne selskaber. WFBV, som oversat til dansk står for lov om formelle udenlandske selskaber, på-

lægger selskaber som Inspire Art en række forskellige forpligtelser i forhold til registrering af selskabet i det hollandske handelsregister (C-167/01, præmis 23). Nogle af kravene er små og mindre betydelig. Eksempelvis skal et selskab omfattet af WFBV anføre, at det er et "formelt udenlandsk selskab" på alle dokumenter, der udgår fra selskabet (C-167/01, præmis 2). Loven påbyder endvidere, at selskaber, som ikke har vedtægtsmæssigt hjemsted i Holland, men som udøver hele eller næsten hele sin virksomhed i Holland, som minimum skal have en selskabskapital på EUR 18.000, svarende til selskabskapitalen for et hollandsk ApS (C-167/01, præmis 27). Det fremgår ydermere af WFBV's artikel 4, stk. 4, at selskabets ledelse hæfter solidarisk sammen med selskabet for alle retshandlinger og handlinger, som forpligter selskabet, så længe betingelserne med hensyn til kapitalen og egenkapitalen ikke er opfyldt (C-167/01, præmis 28). Inspire Art er lovligt stiftet i England med en lavere kapital end de EUR 18.000, som hollandsk lovgivning kræver, men i fuld overensstemmelse med gældende regler i England.

Inspire Art er registreret i handelsregistret i Holland uden at have angivet, at det er et formelt udenlandsk selskab, som påkrævet efter WFBV's artikel 1. At Inspire Art ikke er registreret som et formelt udenlandsk selskab betyder, at de ikke er omfattet af WFBV, men da Inspire Art reelt set driver hele sin virksomhed i Holland, og det er stiftet i England, må der være tale om et formelt udenlandsk selskab. Derfor anlægger handelskammeret, svarende til den danske Erhvervsstyrelse, i oktober 2000 sag ved retten i Amsterdam med påstand om, at Inspire Art skal angive at være et formelt udenlandsk selskab og dermed blive omfattet af reglerne og kravene i WFBV (C-167/01, præmis 36). Retten kommer i februar 2001 frem til, at Inspire Art er et formelt udenlandsk selskab og dermed er omfattet af WFBV. Selskabet mener, at WFBV er i strid med fællesskabsretten med henvisning til artikel 43 EF og 48 EF. På den baggrund forelægger retten to præjudicielle spørgsmål for EU-domstolen, hvoraf det første lyder (C-167/01, præmis 39, 1):

"Skal artikel 43 EF og 48 EF fortolkes således, at de er til hinder for, at Nederlandene i henhold til WFBV opstiller nærmere bestemmelser som dem, der findes i lovens artikel 2 til og med 5 vedrørende etablering i Nederlandene af en filial af et selskab, som er stiftet i Det forenede Kongerige udelukkende i den hensigt at opnå en fordel i forhold til foretagender, der er oprettet efter nederlandsk ret, som indeholder strengere betingelser end Det Forenede

Kongeriges ret for stiftelse og fuld indbetaling, når denne hensigt ifølge den nederlandske lov udledes af, at selskabet fuldt ud eller næsten fuldt ud udøver sin virksomhed i Nederlandene og endvidere ikke har nogen reel tilknytning til den stat, hvori den lovgivning, hvorefter det er stiftet, er gældende?"

Spørgsmålet, som minder om samme stillet i sagen om Centros Ltd C-212/97, går på, om det er lovligt eller i strid med etableringsfriheden, jf. artikel 43 EF og 48 EF, at Holland har en lov, som pålægger udenlandske selskaber, som udøver hele eller næsten hele sin virksomhed i Holland, at følge en række krav, som eksempelvis at kræve en mindstekapital på EUR 18.000.

Det andet præjudicielle spørgsmål stillet til EU-domstolen i Inspire Art sagen, lyder således (C-167/01, præmis 39, 2):

"Såfremt disse artikler skal fortolkes således, at bestemmelserne i WFBV er uforenelige med disse artikler, skal artikel 46 EF da fortolkes således, at bestemmelserne i artikel 43 EF og 48 EF ikke begrænser anvendeligheden af de nederlandske regler i WFBV, fordi bestemmelserne i denne lov er begrundet i de hensyn, som den nederlandske lovgiver har anført?"

Retten i Holland ønsker med det andet spørgsmål at sikre sig, at såfremt etableringsfriheden er til hinder for de i WFBV fastsatte bestemmelser for formelt udenlandske selskaber, vil bestemmelserne i artikel 46 EF medføre, at WFBV stadig kan anvendes. Artikel 46 EF siger, at medlemsstater ved love eller administrativt fastsatte bestemmelser kan indskrænke etableringsfriheden for fremmede statsborgere i det omfang, de er begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller den offentlige sundhed (C-167/01, præmis 5). Den hollandske domstol mener således, at WFBV er til af hensyn til den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed.

EU-domstolen kommer efter mange indvendinger fra flere medlemsstater frem til, at artikel 43 EF og 48 EF er til hinder for, at Holland gennem WFBV kan påkræve yderligere krav for formelt udenlandske selskaber, og at dette er en hindring for Inspire Art i at udøve den etableringsfrihed, der var anerkendt ved traktaten (C-167/01, præmis 101). WFBV's bestemmelser omkring mindstekapitalen på EUR

18.000 på stiftelsestidspunktet, og så længe selskabet består, udgør også en hindring for etableringsfriheden. Det gælder også den ubegrænsede hæftelse for selskabsledelsen, såfremt kravene i WFBV ikke er overholdt (C-167/01, præmis 104).

I forhold til den hollandske domstols andet spørgsmål kommer EU-domstolen frem til, at hverken artikel 46 EF eller hensynet til kreditorbeskyttelse, bekæmpelse af misbrug af etableringsfriheden eller opretholdelse af en effektiv skattekontrol kan begrunde den hindring, som bestemmelserne i WFBV udgør for den etableringsfrihed, der er garanteret ved artikel 43 EF og 48 EF (C-167/01, præmis 142). På den baggrund fik Inspire Art medhold i, at det er i strid med de nævnte artikler blandt andet at kræve en selskabskapital på EUR 18.000 og herudover kræve personlig og solidarisk hæftelse fra ledelsen i selskabet.

5.3.4. SEVIC C-411/03

Sevic Systems AG er et tysk selskab, som i 2002 indgår en fusionsaftale med selskabet Security Vision, der er hjemmehørende i Luxembourg. I aftalen fremgår det, at Security Vision skal opløses uden likvidation, og at dette selskabs formue skal overdrages som helhed til Sevic (*Sevic C-411/03*, præmis 6). At selskaberne ligger i hver sin stat betyder, at der er tale om en grænseoverskridende fusion.

Det tyske Amtsgericht i byen Nuewied afslår at registrere fusionen med begrundelsen, at der ifølge den tyske lov om selskabsomdannelse (UmwG) ikke er hjemmel til grænseoverskridende fusioner, idet lovens §1, stk. 1 lyder (*Sevic C-411/03*, præmis 3):

“Retssubjekter med hjemsted i indlandet kan omdannes ved fusion, ved spaltning, ved formueoverdragelse, ved ændring af selskabsform...”.

De daværende tyske regler om selskabsomdannelse, herunder fusion, gælder kun selskaber med hjemsted i Tyskland, og da Security Vision har hjemsted i Luxembourg, kan fusionen ikke accepteres.

Afslaget medfører, at Sevic anlægger sagen til prøvelse i Landgericht Koblenz, som mener, at sagens tvist består i et fortolkningsspørgsmål af EU-retten. Landgericht stiller derfor følgende præjudicielle spørgsmål til EU:

“Skal artikel 43 EF og 48 EF fortolkes således, at det er i strid med etableringsfriheden for selskabet at nægte et udenlandsk europæisk selskab at få registreret dets tilsigtede fusion med et tysk selskab i det tyske handelsregister i henhold til [UmwG's] §§ 16 ff., fordi UmwG's § 1, stk. 1, nr. 1, kun hjemler omdannelse af juridiske personer med hjemsted i Tyskland?” (Sevic C-411/03, præmis 10).

Beskrevet med andre ord vil den tyske domstol have svar på, om den kan nægte registrering af fusionen som følge af, at det ene selskab ikke har hjemsted i Tyskland, eller om en nægtelse heraf vil være i strid med etableringsfriheden i artikel 43 EF og 48 EF.

På daværende tidspunkt findes der ikke generelle love eller regler, som kan finde anvendelse på grænseoverskridende fusioner (Sevic C-411/03, præmis 13). EU-domstolen forstår det således, at den tyske domstol ville have accepteret en tilsvarende fusion, hvis blot begge selskaber havde hjemsted i Tyskland (Sevic C-411/03, præmis 15). Det er derfor et spørgsmål om selskabernes hjemsted, der er årsag til afvisningen fra den tyske domstol.

EU-domstolen begrundet sin senere konklusion med, at artikel 43 EF og 48 EF omkring etableringsfriheden også finder anvendelse på fusioner, og at grænseoverskridende fusioner vil opfylde behovet for samarbejde mellem og sammenlægning af selskaber med hjemsted i forskellige medlemsstater (Sevic C-411/03, præmis 16 og 19). Herudover er en fusion et effektivt middel til omdannelse af selskaber, fremfor andre muligheder som eksempelvis likvidation og opstart af et nyt selskab. En løsning som denne vil medføre øgede tidsforbrug og omkostning (Sevic C-411/03, præmis 21).

Den tyske og den hollandske regering mener derimod, at grænseoverskridende fusioner vil rejse særlige problemer i forhold til de flere nationale retssystemer, som skal forenes. Interne fusioner er undergivet særlige betingelser, som har til formål at beskytte kreditorernes interesser og at opretholde en effektiv skattekontrol og god handelsskik (Sevic C-411/03, præmis 24).

På trods af indsigelserne fra den tyske og hollandske regering er konklusionen fra EU-domstolen, at artikel 43 EF og 48 EF er til hinder for, at regeringen i Tyskland

kan afslå fusionen som følge af, at Security Vision har hjemsted i Luxembourg, når en fusion med to tyske selskaber ville være blevet accepteret (Sevic C-411/03, præmis 31).

Samme år, som dommen får sin afgørelse, indfører EU et direktiv om grænseoverskridende fusioner af selskaber med begrænset ansvar, hvormed det bliver fastsat, at hvert selskab, der deltager i en grænseoverskridende fusion, vil være underlagt de bestemmelser og formaliteter i national ret, som ville finde anvendelse i tilfælde af en national fusion (Direktiv 2005/56/EF af 26. oktober 2005).

5.4. Præjudicielle spørgsmål

I flere af ovenstående sager må den nationale domstol spørge EF/EU til råds om fortolkning af EU-retten og gyldigheden heraf. Det følger af artikel 267 TEUF, hvoraf det fremgår, at EU-domstolen har kompetencer til at afgøre præjudicielle spørgsmål omkring fortolkning af traktater og omkring gyldigheden og fortolkningen af retsakter udstedt af EU's institutioner, organer, kontorer eller agenturer. Der kan opstå tilfælde, hvor den nationale domstol har pligt til at foreligge spørgsmålet for EU-domstolen. Det forekommer i de tilfælde, hvor et spørgsmål rejses under en retssag, og afgørelsen heraf ikke kan appelleres. Det skete i Centros-sagen, hvor sagen først havde været for Østre Landsret og herefter var blevet anket til Højesteret, som er den højeste domstol i Danmark og sidste appelinstans.

5.5. Dommenes relevans for danske iværksættere

Ovenstående domme understreger nogle meget grundlæggende forhold for både fysiske og juridiske personer i EU-medlemsstaterne, nemlig at man frit kan etablere sig i en anden medlemsstat, og at selskaber ligestilles med statsborgere. En dansk iværksætter, som ikke længere har mulighed for at stifte et IVS til kr. 1 i Danmark, kan med henvisning til Centros-sagen C212/97 registrere et selskab i et andet EU-land og herefter oprette en filial i Danmark, hvor hele selskabets drift kan ligge.

Det samme understreger Inspire Art-sagen C-167/01, hvor den hollandske myndighed ikke kan pålægge udenlandske selskaber som Inspire Art at have en mindstekapital svarende til, hvad hollandske selskaber skal have. EU-retten giver medlemslandene mulighed for at træffe foranstaltninger til hindring af svigagtige forhold, hvis det kan godtgøres, at et selskab stiftes med det formål at unddrage sig sine forpligtelser over for private eller offentlige kreditorer.

Dommen i Überseering-sagen viser, at på trods af salg af samtlige anparter i et selskab til statsborgere i en anden medlemsstat og i den forbindelse flytning af hjemsted, kan en medlemsstat ikke afvise at anerkende selskabet som et selvstændigt retssubjekt med rets- og partsevne i den pågældende medlemsstat.

Sevic-dommen medfører i Danmark, at danske selskaber fra 1. juli 2007 kan indgå i grænseoverskridende fusioner og spaltninger. For nuværende danske iværksættere betyder det, at et dansk IVS kan fusioneres med et udenlandsk selskab. Det kan eksempelvis være i et land med en lavere selskabskapital end de kr. 40.000, der på nuværende tidspunkt er i Danmark. Der kan stiftes et udenlandsk selskab, som det danske IVS kan fusioneres ind i med det udenlandske selskab som det forsættende. I princippet vil det udenlandske selskab herefter kunne oprette en filial i Danmark, hvor hele aktiviteten udøves, som Centros Ltd gjorde.

5.6. Ligheder og forskelle mellem dansk og international selskabsret

Ovenstående domme, som er et udpluk af tidligere sager om etableringsfriheden i EU, gør det muligt for danske iværksættere at tænke ud over landets grænser. I dette afsnit vil en komparativ analyse give et overblik over de ligheder og forskelle, der findes mellem dansk og international selskabsret. Som nævnt i afsnit 2.2.2. omkring specialets afgrænsning, er fokus med hensyn til det internationale aspekt på tysk og engelsk selskabsret. Af bilag 8 fremgår en oversigt over de grundlæggende regler inden for dansk, tysk og engelsk selskabsret. Der er taget udgangspunkt i det danske ApS og de tilsvarende selskabsformer i Tyskland og England med lavest kapitalkrav.

5.6.1. Krav i forbindelse med stiftelsen

I Tyskland findes selskabsformen Unternehmergeellschaft (UG), som det danske IVS fandt sin inspiration i. UG, som er en art af det tyske GmbH, kan stiftes for EUR 1, som kun kan indbetales i kontanter. Hvis et UG har én direktør og maksimalt tre ejere, kan det stiftes ved udfyldelse af en standardprotokol (GmbH Gesetz, section 2, 1a). Standardprotokollen indeholder oplysninger om direktøren, ejerne, selskabskapital mv. (GmbH Gesetz, anlage 1). Er der flere end én direktør og/eller tre ejere, skal stiftelsen ske ved oprettelse af en selskabskontrakt, som skal gennemgås af en notar med tilstedeværelse af selskabsdeltagerne. Selskabskontrakten skal indeholde oplysninger omkring selskabet, såsom selskabsnavn, hjemsted, formål og størrelsen

på selskabskapitalen. Der skal herudover udarbejdes en oversigt over selskabsdeltagere med angivelse af navn, fødselsdato, bopælsadresse og angivelse af nominelle ejerandele i selskabet. Notaren skal have dokumentation for, at selskabskapitalen står på en særskilt konto, hvorefter notaren anmelder UG'et til handelsregistret. I perioden mellem anmeldelsen til selskabet er endeligt registreret, hæfter ejerne personligt (GmbH Gesetz, section 11, 2).

I England er kapitalselskaber reguleret i den engelske selskabslov, der har betegnelsen "The Companies Act 2006". Englands svar på et dansk ApS er Private Limited Company med forkortelsen Ltd. Et Ltd-selskab kan stiftes for GBP 0,01 svarende til omkring DKK 0,1. Et Ltd stiftes ved, at der udarbejdes to dokumenter, som minder om det danske stiftelsesdokument og vedtægter. De to dokumenter er et Memorandum of Association (MOA) og Articles of Association (AOA). I MOA beskrives det, at stifterne ønsker at oprette et selskab underlagt The Companies Act 2006 (TCA06, section 8, 1 a), og stifterne accepterer at blive anpartshavere i selskabet (TCA06, section 8, 1 b). I AOA beskrives nærmere om, hvordan selskabet skal ledes (TCA06, section 18, 1). Registreringen sker ved indsendelse af MOA og AOA til UK Companies House, som svarer til Erhvervsstyrelsen i Danmark. Når UK Companies House har godkendt det indsendte materiale, registreres selskabet som en selvstændig juridisk person.

I Danmark kan et kapitalselskab med begrænset hæftelse stiftes for kr. 40.000 med betegnelsen ApS. I forbindelse med stiftelsen skal der udarbejdes et stiftelsesdokument med selskabets vedtægter (SL §25). Stiftelsesdokumentet skal indeholde oplysninger om stifterens eller stifternes navn, bopæl og CVR-nummer, hvis selskabet stiftes af andre selskaber. Der skal gives oplysninger omkring, hvilken dato stiftelsen skal have retsvirkning og virkning i regnskabsmæssig henseende (SL §26). I Danmark kan et selskab stiftes ved selvbetjening på Virk.dk. I den forbindelse skal stifteren indtaste selskabets navn, adresse og stiftelses- og virkningsdato. Der skal herudover vælges en ledelse, hvor et ApS kan nøjes med en direktør samt en stifter, som enten kan være en fysisk person eller en juridisk person. Herefter træffes der beslutning om størrelse på selskabskapital, og hvordan denne indskydes. Kapitalindskuddet skal dokumenteres, eksempelvis med kopi af saldoen på en konto hos et

pengeinstitut. Udover at udfylde andre relevante oplysninger, skal stiftelsesdokumentet og vedtægterne vedhæftes. Erhvervsstyrelsen registrerer herefter selskabet.

5.6.2. Udlodning af udbytte og selskabsbeskatning

I det tyske UG skal selskabet binde minimum 25% af årets overskud efter skat på en reserve under egenkapitalen, indtil selskabet har en kapital på minimum EUR 25.000. Indtil da, kan det tyske UG ikke udlodde udbytte. Reglerne er identiske med det danske IVS bortset fra kravet i Tyskland om mindst EUR 25.000 i kapital før udlodning. I Danmark var denne på kr. 50.000 (senere kr. 40.000).

Tyske selskaber beskattes med en selskabsskat på 15% (KstG §23, stk. 1) og en solidaritetsskat på 5,5% heraf (0,825%). Der pålægges herudover en kommunal-skat på mellem 14% og 17%. Den samlede selskabsskat i Tyskland er således på mellem 29,825% og 32,825% (Deloitte, Corporation Tax Rates 2019). Skattemæssige underskud kan fremføres og modregnes i fremtidige positive skattepligtige indkomster (KtsG §8d, stk. 3). Tyske selskaber har mulighed for at modregne et underskud i overskud opstået maksimalt 12 måneder forinden, et såkaldt "carry-back". Anvender et selskab tidligere års underskud, kan der maksimalt fradrages EUR 1.000.000. For indkomst over EUR 1.000.000 kan der maksimalt fradrages 60% (Deloitte 2019: International Tax – Germany Highlights).

Et Ltd-selskab i England kan udlodde udbytte til anpartshaverne, såfremt det kan rummes inden for selskabets frie reserver (GOV, UK, Tax on dividends). Der skal ikke afregnes udbytteskat af de første GBP 2.000. Udbytte, der overstiger GBP 2.000, beskattes med en procent, der afhænger af anpartshaverens personlige skatteforhold, som opdeles i basic rate, higher rate og additional rate. Udbytte over GBP 2.000 beskattes med mellem 7,5% og 38,1% (bilag 9).

Selskabsskatten i England udgør 19% i 2019 (Deloitte, Corporation Tax Rates 2019). Skattemæssige underskud kan fremføres og anvendes i fremtidige positive indkomster i selskabet. Ligesom i Tyskland findes der en regel i England, som gør det muligt for et selskab at modregne et underskud i sidste års overskud. Hvis selskabet i år 2018 havde et positivt skattepligtigt resultat på GBP 20.000, men i 2019 realiserer et skattemæssigt underskud på GBP 12.000, har selskabet mulighed for at ændre indkomsten i 2018 til GBP 8.000 og indkomsten i 2019 til GBP 0. Reglen gælder kun,

såfremt den erhvervsmæssige aktivitet er den samme. (GOV, UK, Corporation Tax trading losses). Denne metode kaldes for Carry-Back reglen. Et engelsk Ltd-selskab kan fremføre og fradrage tidligere års underskud fuldt ud i den del af den skattepligtige indkomst, som ikke overstiger GBP 5.000.000. Har selskabet yderligere underskud til anvendelse, kan der maksimalt fradrages 50% af indkomsten herover. Resten fremføres til modregning i senere indkomstår (GOV, UK. Corporation Tax trading losses).

Udlodning af udbytte fra et ApS i Danmark kan som tidligere nævnt ske, hvis selskabet har tilstrækkeligt frie reserver på egenkapitalen (SL §180, stk. 2) og både som en ordinær og en ekstraordinær beslutning. Ordinært udbytte kan udloddes på baggrund af selskabets årsrapport, mens ekstraordinært udbytte består af udbytte, som uddeles efter godkendelse af et selskabs årsrapport (SL §182, stk. 1). Ved udlodning af udbytte til fysiske personer skal selskabet indeholde og afregne 27% i udbytteskat (KSL §65, stk. 1).

I Danmark beskattes selskaber med 22% af selskabets skattepligtige indkomst (SEL §17, stk. 1). Skattemæssige underskud kan fremføres og anvendes i fremtidige positive indkomster i selskabet eller sambeskatningskredsen, hvis underskuddet er opstået efter etablering af denne. Tidligere års underskud kan fradrages fuldt ud i den del af den skattepligtige indkomst, som ikke overstiger et grundbeløb, som i 2019 udgør kr. 8.385.000. Har selskabet yderligere underskud til anvendelse, kan der maksimalt fradrages 60% af indkomsten over grundbeløbet. (SEL §12, stk. 2). Grundbeløbet reguleres efter PSL §20.

5.6.3. Revisionspligt og regnskabskrav

I Tyskland skal selskaber af en vis størrelse have en erklæring om revision i sin årsrapport. Størrelsesgrænserne er fastsat til EUR 6.000.000 i balancesum, EUR 12.000.000 i omsætning og 50 ansatte. Overskrider et selskab to af de tre kriterier i to på hinanden følgende år, vil selskabet have revisionspligt. EU har i regnskabsdirektivet fastsat grænserne, der fremgår af bilag 10. I direktivet fremgår det, at en medlemsstat må forhøje grænserne for små virksomheder fra henholdsvis EUR 4.000.000 i balancesum og EUR 8.000.000 i omsætning til EUR 6.000.000 i balancesum og EUR 12.000.000 i omsætning (EU's regnskabsdirektiv, artikel 3, 2). Tyskland har hævet grænserne til det maksimale i henhold til EU's regnskabsdirektiv.

Det betyder således, at et tysk UG, som ikke overstiger to eller flere af grænserne, ikke er pålagt at have revision på sin årsrapport.

Alle tyske kapitalselskaber er bogføringspligtige og har pligt til at opbevare væsentlige dokumenter som handelsbøger, inventarfortegnelser, balancer mv. i minimum 10 år. Anden forretningskorrespondance og bogføringsbilag skal opbevares i minimum 6 år. Senest 12 måneder efter selskabets balancedato skal det indsende balance og noter til det tyske handelsregister "Bundesanzeiger" (NJORD Lawfirm, 1). En årsrapport i et tysk selskab skal bestå af en balance og resultatopgørelse (HGB §242, nr. 3), den skal være udarbejdet i overensstemmelse med gældende regler for bogføring (HGB §243, nr. 1) og skal være klar og kortfattet (HGB §243, nr. 2). Årsrapporten skal være fuldstændig og indeholde samtlige aktiver og gældsforpligtelser, som eksisterer på balancedagen (HGB §246, nr. 1) og de udgifter og indtægter, der vedrører regnskabsåret (HGB §252, nr. 5).

I England skal selskaber omfattet af The Companies Act 2006 revideres, med mindre det kan klassificeres som et lille selskab eller et hvilende selskab (TCA06, section 475, 1). Et selskab defineres som værende et lille selskab, hvis det overskrider to eller flere af følgende størrelsesgrænser på balancesum, omsætning og antal ansatte. Grænserne er henholdsvis GBP 5.100.000 i balancesum, GBP 10.200.000 i omsætning og 50 ansatte. I danske kroner svarer det ca. til 44,5 mio. i balancesum og 88,9 mio. i omsætning. Overskrider selskabet to af de tre størrelsesgrænser, er der krav om at aflægge en årsrapport med en erklæring om revision (GOV, UK, Audit exemption for private limited companies). Et hvilende selskab er et selskab, som enten ikke har været i drift siden stiftelsen, eller hvis selskabet ikke har haft aktivitet siden afslutning af seneste regnskabsår (TCA06, section 480).

Et engelsk Ltd-selskab skal indsende regnskabsdata til UK Companies House. Fristen for indsendelse af selskabets regnskabsdata er 9 måneder fra selskabets balancedato (GOV, UK, Prepare file annual accounts for limited company). Indsendes dette for sent, pålægges der bøder fra GBP 150 og op til GBP 1.500 afhængigt af, hvor mange måneders forsinkelse der forekommer (GOV, UK, Penalties for late filing). Det påhviler engelske selskaber at føre tilstrækkeligt regnskabs- og bogføringsmateriale, som kan vise selskabets transaktioner fra dag til dag samt en oversigt over

selskabets aktiver og passiver (TCA06, chapter 2). Regnskabsdata og bogføringsmateriale skal opbevares i minimum 3 år for Ltd-selskaber (GOV, UK, Company accounts guidance, 3.2).

I Danmark afgør nogle fastsatte størrelsesgrænser i ÅRL, hvorvidt et selskab har pligt til at lade sit årsregnskab revidere af en statsautoriseret revisor. Danske kaptalselskaber er opdelt i regnskabsklasser på baggrund af selskabets omsætning, balancesum og antal ansatte. Regnskabsklasserne og størrelsesgrænserne fremgår af bilag 11, hvor der ses en regnskabsklasse B små og mikro, regnskabsklasse B, regnskabsklasse mellemstor C og regnskabsklasse stor C. Der findes også regnskabsklasse A og D, men disse er ikke medtaget i bilaget, da de ikke har relevans for et dansk ApS. Af bilag 11 fremgår størrelsesgrænserne for, hvornår et selskab er i den ene eller den anden regnskabsklasse. Ændring af regnskabsklasse sker, hvis et selskab i to på hinanden følgende år overskrider to ud af de tre størrelser (ÅRL §135, stk. 1). En del af bilag 11 er markeret med en grøn farve, som indikerer, at der er pligt om en revisionserklæring. Det gælder for selskaber i regnskabsklasserne mellemstor og stor C. For selskaber i regnskabsklasse B, som har betegnelsen små eller mikro kan fravælge at have en revisionserklæring på sit regnskab. Disse regnskabsklasser er markeret med en hvid farve i bilag 11. I regnskabsklasse B er der både en hvid og en grøn farve, hvilket skyldes, at selskaber i denne regnskabsklasse har mulighed for enten at have en erklæring om revision, eller lade revisionen udføre efter Erhvervsstyrelsens erklæringsstandard for små virksomheder (ÅRL §135, stk. 1), nemlig erklæringstypen udvidet gennemgang.

Regnskabskravene til årsrapporten for et ApS afhænger ligeledes af størrelsesgrænserne, og hvilken regnskabsklasse selskabet befinder sig i. Jo højere regnskabsklasse desto flere krav. Af bilag 12 fremgår de forskellige krav til et selskabs årsrapport i regnskabsklasserne B til og med stor C. De mindste ApS'er kan således nøjes med at udarbejde en årsrapport indeholdende en resultatopgørelse, balance og noter. Hvis selskabets ledelsesorgan kun består af én person, kan selskabet fravælge ledelsespåtegning (ÅRL §9 a). Ved fravalg af anvendt regnskabspraksis skal der gives oplysning herom i noterne. Fravælges ledelsesberetningen skal selskabet som minimum oplyse om selskabets væsentligste aktivitet i noterne (PWC: 2019, s. 60).

Danske selskaber i regnskabsklasse B, C og D skal årligt indsende en godkendt årsrapport til Erhvervsstyrelsen. Dette skal ske uden ugrundet ophold efter afholdelse af generalforsamling. Årsrapporten skal være modtaget i Erhvervsstyrelsen senest 5 måneder efter selskabets balancedato, dog kun 4 måneder for selskaber i regnskabsklasse D (ÅRL §138, stk. 1). Manglende indsendelse af årsrapport kan i værste fald medføre tvangsopløsning (ÅRL §150, stk. 3). En dansk filial af et udenlandsk selskab skal indsende det udenlandske selskabs reviderede årsrapport til Erhvervsstyrelsen efter samme frister som ovenfor (ÅRL §143, stk. 1).

6. Konklusion

Danmark skulle være konkurrencedygtige, og der skulle skabes en iværksætterkultur i landet. Efter at have haft et minimumskapitalkrav for et dansk ApS på kr. 125.000 og sidenhen kr. 80.000 og kr. 50.000, så IVS'et dagens lys med vedtagelsen af L152, og det blev fra 1. januar 2014 muligt at stifte et kapitalsekskab i Danmark med begrænset hæftelse til kr. 1. I sin fremsættelsestale den 27. februar 2013 kom daværende Erhvervs- og vækstminister Annette Vilhelmsen med forslaget om indførelse af IVS'et efter inspiration fra en tilsvarende tysk ordning. Den tyske ordning havde ansporet mange nye iværksættervirksomheder uden at føre til en højere grad af konkurser end for andre selskaber. Indførelsen af IVS'et i den danske lovgivning skulle forhindre og mindske risikoen for, at Danmark ville blive et land, hvor nye selskaber i praksis er filialer af udenlandske selskaber, hvor det pågældende lands lov var mindre reguleret og havde lavere kapitalkrav end i Danmark (Skriftlig fremsættelse: FT 2012-13 L 152 (fremsættelse) s. 1).

I IVS'ets levetid fra 1. januar 2014 til 15. april 2019 er der stiftet over 55.000 IVS'er. Antal stiftelser stiger fra knap 6.300 i 2014 til næsten 15.000 i 2018. Målt på antallet af stiftelser er IVS'et noget danskerne har taget til sig, men ifølge Erhvervsstyrelsens analyse af iværksætterselskaber fra september 2018 og FSR's analyse fra marts 2019 bliver selskabsformen ikke anvendt efter hensigten. Omkring en fjerdedel af de stiftede IVS'er er ifølge FSR enten tvangsopløst eller under tvangsopløsning, mens kun omkring 56% indsender en årsrapport til Erhvervsstyrelsen, selvom de lovmæssigt er forpligtet hertil (FSR 2019, Analyse af IVS, s. 1). Erhvervsstyrelsen konkluderer i sin analyse fra september 2018, at nok har IVS'erne i perioden 2014-2017 bidraget med en samlet omsætning på kr. 5,2 mia. omkring 5.200 beskæftigede og en eksport på kr. 430 mio., men antallet af tvangsopløsninger og IVS'er med skatte- og afgiftsmæssige restancer overstiger det forventede (ERST 2018, Analyse af IVS, s. 5). Hvad forventningerne er, og hvor meget IVS'erne overstiger, er ikke offentligt kendt. Analyserne er medvirkende til, at daværende Erhvervsminister Rasmus Jarlov i februar 2019 fremsætter et lovforslag, som blandt andet indebærer en afskaffelse af IVS'erne. Stiftelse af IVS ville ikke længere være muligt, og aktive IVS'er ville få en frist på 2 år til at omdanne sig til et ApS.

L190 omkring forslag til lov om ændring af selskabsloven og årsregnskabsloven viser sig at dele vandene blandt de organisationer, fagpersoner og andre interessenter, som indsender høringssvar. FSR – danske revisorer og Finans Danmark er enige i, at IVS'erne skal afskaffes, men bekymret over lovforslagets nedsættelse af minimumskravet for selskabskapital i ApS fra kr. 50.000 til kr. 40.000. Dansk Byggeri, SMV Danmark, Digitaliseringsstyrelsen, ATP, Landbrug og Fødevarer og TER (Team Effektiv Regulering) er ubetinget enige i lovforslaget, blandt andet som følge af konklusionen i analyserne af IVS'erne udarbejdet af Erhvervsstyrelsen og FSR – danske revisorer.

I den modsatte grøft bliver der rejst en massiv kritik af lovforslagets idé om at afskaffe IVS'erne. Brancheforeningen Danske Advokater frygter, at det misbrug, der er konstateret hos nogle af IVS'erne, blot vil flytte til enkeltmandsvirksomheder og ApS'er. Det grønlandske selvstyre, hvor IVS'et først er muligt at stifte fra 1. juli 2018 gennem en anordning, kan ikke konstatere, om IVS'et vil have samme negative effekt på Grønland, som analyserne viser, at have medført i Danmark. I samme høringssvar hilser det grønlandske selvstyre kapitalnedsættelsen fra kr. 50.000 til kr. 40.000 velkommen. Advokat Jacob Tøjner begrundet sin kritik og modstand af lovforslaget med, at eksisterende SMBA'er i 2013 fik lov til at fortsætte, da man her afskaffer muligheden for at stifte nye selskaber af den type. De personer, fysiske som juridiske, som i god tro og inden for lovens rammer har investeret i sit selskab, optaget lån hos banker mod kaution, og muligvis har store underskud og negativ egenkapital som følge af opstartsomkostninger og driftsførte udviklingsomkostninger, som gennem en langsigtet plan gerne skal indtjenes igen og på sigt medføre til endnu en iværksættersucces, de bliver nu ramt af lovforslaget og får dermed sat kniven for struben med en frist på 2 år til at omdanne sig til et ApS.

En anden modstander af lovforslaget er Troels Michael Lilja fra CBS, som først selv gennem et høringssvar og sidenhen sammen med de fleste af Danmarks selskabsretsforskere og universiteter retter direkte henvendelse til Rasmus Jarlov om at hive i nødbremsen og få undersøgt, om loven kan indrettes mere hensigtsmæssigt. Danmark vil med afskaffelsen af IVS'et få det næsthøjeste kapitalkrav i Europa, kun overgået af Slovenien, selv efter nedsættelse af kapitalkravet til ApS fra kr. 50.000 til kr. 40.000. Holdningen og ønsket om et Danmark, der er konkurrencedygtigt i Europa, og som ikke skal ende med at blive et land, hvor nye selskaber i praksis

bliver filialer af udenlandske selskaber, er glemt. Folketinget vedtager lovforslaget i april 2019, selvom der i forbindelse med 2. behandling af lovforslaget bliver stemt om, hvorvidt IVS-ordningen skal suspenderes i et år for i den periode at kunne skabe et overblik og overveje, om tiltag kan medføre, at IVS'et ikke behøver at blive afskaffet. Afstemningen ender med mindst mulig margin, idet 51 stemmer for ændringsforslaget om suspendering af IVS'et i et år, mens 52 stemmer imod.

Som det ser ud nu, bliver den 15. april 2021 en dato, som vil få betydning for alle ejere og ledelser i danske IVS'er. Senest den 15. april 2021 skal alle aktive IVS'er være omdannet til et ApS. Før omdannelsen af et IVS til et ApS kan ske, skal selskabskapitalen og selskabets frie reserver til sammen som minimum udgøre kr. 40.000, som er mindstekravet for ApS'er efter vedtagelsen af L190. Sammen med selskabskapitalen kan et IVS anvende reserverne overkurs ved emission, vedtægtsmæssige reserver, reserver af betegnelsen andre reserver, overført resultat og slutteligt reserve for iværksætterselskaber. Øvrige reserver under egenkapitalen som reserve for opskrivning, reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode, reserve for udlån og sikkerhedsstillelse, reserve for ikke indbetalt selskabskapital, reserve for udviklingsomkostninger og foreslået udbytte for regnskabsåret, kan ikke anvendes i forbindelse med en eventuel omdannelse. Årsagen til det er, at sidstnævnte reserver er bundne reserver, og at et IVS kun kan anvende frie reserver til at opnå en selskabskapital på minimum kr. 40.000.

Hvis ikke selskabet har tilstrækkelige frie reserver, kan ejerne vælge at foretage et kontant indskud ved en kapitalforhøjelse. Kapitalforhøjelsen kan ske enten ved tegning af nye kapitalandele, overførsel af selskabets reserver til selskabskapital ved fondsforhøjelse eller udstedelse af konvertible gældsbreve (SL §153). Har selskabet gæld til ejeren eller til kreditorer, kan selskabet lave en gældskonvertering, hvor selskabets fremmedkapital konverteres til egenkapital. Betingelserne i SL §161 skal være opfyldt, og hvis ejeren ønsker at bevare det fulde ejerskab, skal kun gælden til ham konverteres til selskabskapital.

Hvis omdannelse til et ApS ikke er en mulighed, eller ejeren og ledelsen ikke ønsker omdannelse, kan IVS'et fusioneres med et andet selskab. En fusion kan ske både som en egentlig fusion og som en uegentlig fusion. Forskellen mellem en egentlig

og en uegentlig fusion er, om der sker sammensmeltning af to eller flere selskaber i et nyt selskab, eller om IVS'ets aktiver og forpligtelser overdrages til et andet selskab mod vederlag til det ophørende IVS' kapitalejere. Førstnævnte er en egentlig fusion, og sidstnævnte er en uegentlig fusion. Fusionen kan ske skattefrit, hvis vederlaget sker i anparter (FUL).

En fusion kan ske både som en vandret fusion mellem søsterselskaber og som en lodret eller en omvendt lodret fusion. Omfanget af dokumenter i forbindelse med en fusion afhænger af, hvorvidt der deltager et A/S i fusionen. Er der kun deltagelse af IVS og ApS, kan lederne beslutte at undlade udarbejdelse af en fusionsplan (FUL §237, stk. 2.)

Hvis IVS'et ikke kan eller vil fortsætte, skal det opløses ved en frivillig opløsning eller likvidation efter reglerne i SL §216 og §217. Hvis der ikke sker omdannelse af IVS'et inden for den angivne frist, eller ledelsen beslutter at igangsætte en frivillig opløsning eller likvidation, risikerer selskabet at blive sendt til tvangsopløsning i Skifteretten.

Efter Folketinget har afskaffet IVS'et og dermed muligheden for at oprette og stifte nye IVS'er i Danmark, er danske statsborgere, som ønsker at drive virksomhed, tvunget til at kigge på alternative muligheder. Der findes alternative muligheder i Danmark, men også udenfor landets grænser er der mulighed for at oprette og stifte et selskab.

Ønsker en fysisk person at komme i gang med at drive virksomhed, men ikke har de fornødne midler til at kunne stifte et ApS, kan personen vælge at oprette en enkeltmandsvirksomhed, hvor der ikke er noget kapitalkrav. Beskatningen af personlige virksomheder afhænger af, hvorvidt ejeren ønsker beskatning efter reglerne i PSL eller VSL. PSL er den mest simple, hvor ejeren beskattes af virksomhedens resultat som personlig indkomst. I VSL findes to ordninger, KAO og VSO, hvor sidstnævnte minder om at drive virksomhed i selskabsform. I VSO har ejeren mulighed for at opspare overskud til senere beskatning mod afregning af en foreløbig acontoskat på 22%. Ejeren kan i dårlige regnskabsår hæve af tidligere års opsparede overskud og i den forbindelse optimere til topskattegrænsen år efter år. VSO kræver dog

total adskillelse mellem privatøkonomien og virksomhedens økonomi. Den primære ulempe ved at vælge at drive virksomhed i personligt regi er, at ejeren hæfter personligt og ubegrænset for virksomhedens gæld.

Er den begrænsede hæftelse vigtig, skal iværksætteren som minimum kunne skrabe kr. 40.000 sammen. Enten i kontanter eller i værdier (SL §35, stk. 1). At drive virksomhed i selskabsform er underlagt samme regelsæt som IVS'et med undtagelse af kravet om reservering af minimum 25% af årets resultat, som er tilfældet med IVS'er. Ved stiftelse af et ApS eller et A/S hæfter ejeren som udgangspunkt kun med det indskudte beløb, med mindre der handles på en måde, der kan gøre ejeren eller ledelsen ansvarlige. Udover stiftelse af ApS og A/S har en iværksætter som følge af det danske rigsfællesskab mulighed for at oprette et IVS på Grønland eller Færøerne med kontant indskud på kr. 1. Den danske selskabslov er således ikke direkte gældende på Grønland og Færøerne, men styres gennem anordninger, og da der i den nuværende anordning nr. 486 er hjemmel til at stifte et IVS, er det således stadig en mulighed for danske iværksættere. Det må formodes, at de grønlandske og færøske selskabslove tilpasses til den danske selskabslov inden for en kort årrække.

Internationalt set findes der en række spændende muligheder for danske iværksættere. Det skyldes blandt andet en række tidligere sager og domme, hvor EU-domstolen har sat en tyk streg under etableringsfriheden for statsborgere i EU-medlemsstater. Centros C-212/97, Überseering C-208/00, Inspire Art C-167/01 og Sevic C-411/03 er eksempler på domme, hvor EU-domstolen har svaret på præjudicielle spørgsmål stillet af nationale domstole i forskellige EU-medlemsstater. Dommene har blandt andet betydet, at en dansk statsborger lovligt kan stifte et selskab i en anden EU-medlemsstat, hvor kapitalkravet er mindre, for herefter at oprette en filial og lægge al drift og aktivitet i Danmark. På trods af at oprettelsen af det udenlandske selskab kan være foretaget for at undgå et højere kapitalkrav i Danmark, kan de danske myndigheder ikke nægte registrering af en filial af et udenlandsk selskab (Centros C-212/97). En EU-medlemsstat kan heller ikke pålægge filialer af udenlandske selskaber at have en selskabskapital svarende til mindstekravet i den pågældende stat (Inspire Art C-167/01).

At danske statsborgere har samme muligheder for stiftelse af selskaber i andre EU-medlemsstater, som statsborgere i de pågældende medlemsstater har, gør det interessant at undersøge og komparativt sammenholde regler i forskellige landes selskabslove. Afsnit 5.6 analyserer ligheder og forskelle mellem dansk, engelsk og tysk selskabsret i forhold til lavkapitalselskaber. Fælles for de tre landes selskabsret er blandt andet hæftelsen, der som udgangspunkt er begrænset til den indskudte kapital, som i Danmark minimum er på kr. 40.000, Tyskland EUR 1 og England GBP 0,01. Beskatning af selskabernes skattepligtige indkomster varierer fra 19% i England til mellem 29,825% og 32,825% i Tyskland. Underskud kan fremføres og stort set modregnes ubegrænset i fremtidige positive indkomster, og i England og Tyskland har selskaber mulighed for at benytte en Carry-back regel. I alle tre lande er der som udgangspunkt revisionspligt for selskaber, med mindre selskabet kan betegnes som småt. Der skal i alle tre lande minimum være én ejer, og selskaber i Danmark og England kan som udgangspunkt anvende de frie reserver til udlodninger. I Tyskland er der krav om binding af minimum 25% af selskabets overskud på en særlig reserve under egenkapitalen, og der kan ikke udloddes midler, før bindingen sammen med selskabskapitalen udgør minimum EUR 25.000. En række yderligere forskelle og ligheder fremgår af afsnit 5.6 og bilag 8.

Hvor står danske iværksættere så efter vedtagelsen af L190? Iværksættere som i perioden 1. januar 2014 til 15. april 2019 har nået at stifte et IVS, er tvunget til at forholde sig til den fastsatte deadline i april 2021 og tage stilling til, om selskabet kan og skal fortsætte og lade sig omregistrere til et ApS, fusionere eller på anden måde fortsætte, eller om selskabet skal opløses eller likvideres. Iværksættere, som ikke har nået at stifte et IVS, kan have gavn af at undersøge mulighederne for stiftelse af et selskab i andre lande end Danmark, hvis iværksætteren har et ønske om at opnå en begrænset hæftelse og samtidigt nøjes med et kapitalkrav på kr. 1 eller tilsvarende udenlandsk beløb.

Der eksisterer naturligvis også den mulighed, at danske iværksættere kan være afventende i en periode i håb om, at Folketinget ændrer holdning i forhold til afskaffelsen af IVS'et eller vedtager en tilsvarende ordning, så Danmark igen kan blive et konkurrencedygtigt land at drive selskab i og ikke skal været blandt de dyreste lande at stifte et kapitalselskab i.

Litteraturliste

Bøger og publikationer:

Bjerge & Løcke: Milliardær på Skype. Griffle, 2012

Buch, Jesper: Kick-Ass. Fra kælder til milliard. People'sPress, 2012

ERST 2018, Analyse af IVS: Erhvervsstyrelsen: Analyse af iværksætterselskaber, september 2018

FSR 2019, Analyse af IVS: FSR – danske revisorer: Analyse af iværksætterselskaber, marts 2019

Grønlands Selvstyre: Etablering af virksomhed i Grønland 2018

Michelsen, A., Askholt, S., Bolander, J., Madsen, L., Laursen, A., & Jeppesen, I.: Lærebog om indkomstskat. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2017

PWC: Regnskabshåndbogen 2019

Werlauf, Erik: Selskabsret 10. udgave. Karnov Group, 2016

Domme:

- Centros C-212/97
- Inspire Art C-167/01
- SEVIC C-411/03
- Überseering C-208/00
- UfR 1992.640 V
- UfR 2003.915 Ø
- UfR 2008.1993 H
- UfR 2009.2269 V

Hjemmesider:

<https://www.casperblom.dk/blog/hvorfor-at-ivaerksaetter-selskaber-er-en-darlig-ide>

<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-germanyhighlights-2019.pdf>

<http://www.domstol.dk/saadangoerdu/erhverv/tvangsoplosning/Pages/default.aspx>

<https://erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-oploesning-af-ivaerksaetterselskaber>

<https://www.ft.dk/samling/20121/lovforslag/l152/index.htm>

<https://www.gov.uk/annual-accounts/penalties-for-late-filing>

<https://www.gov.uk/audit-exemptions-for-private-limited-companies>

<https://www.gov.uk/guidance/corporation-tax-calculating-and-claiming-a-loss#carry-forward-a-trading-loss>

<https://www.gov.uk/prepare-file-annual-accounts-for-limited-company>

<https://www.gov.uk/running-a-limited-company/taking-money-out-of-a-limited-company>

<https://www.gov.uk/tax-on-dividends>

<https://www.rettysk.dk/erhverv/selskabsret/anpartsselskab-gmbh-tyskland/>

NJORD Lawfirm, 1: <https://www.rettysk.dk/erhverv/selskabsret/selskabsetablering-tyskland/>

Love, bekendtgørelser og anordninger mv.:

Anordning nr. 486

Artikel 43 EF

Artikel 48 EF

Betænkning 1498 - Modernisering af selskabsretten, s. 147.

Den juridiske vejledning

Direktiv 2005/56/EF af 26. oktober 2005 (Om grænseoverskridende fusioner)

Direktiv 2013/34/EU af 26. juni 2013 (Regnskabsdirektivet)

Fusionskatteloven

GmbHG (Tysk selskabslov)

HGB (Tysk handelslovbog)

Kildeskatteloven

Konkursloven

KtsG (Tysk selskabsskattelov).

Momsloven

Personskatteloven

Selskabsloven

Selskabsskatteloven

The Companies Act 2006 (Engelsk selskabslov)

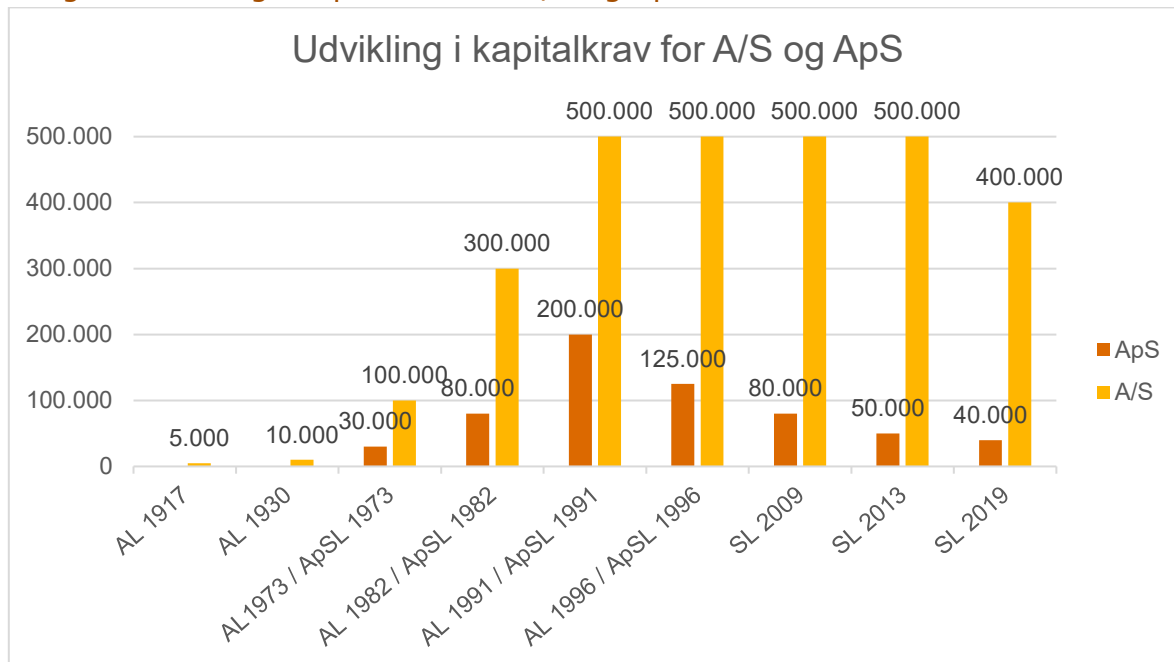
UmwG (Tysk lov om selskabsomdannelse)

Virksomhedsskatteloven

Årsregnskabsloven

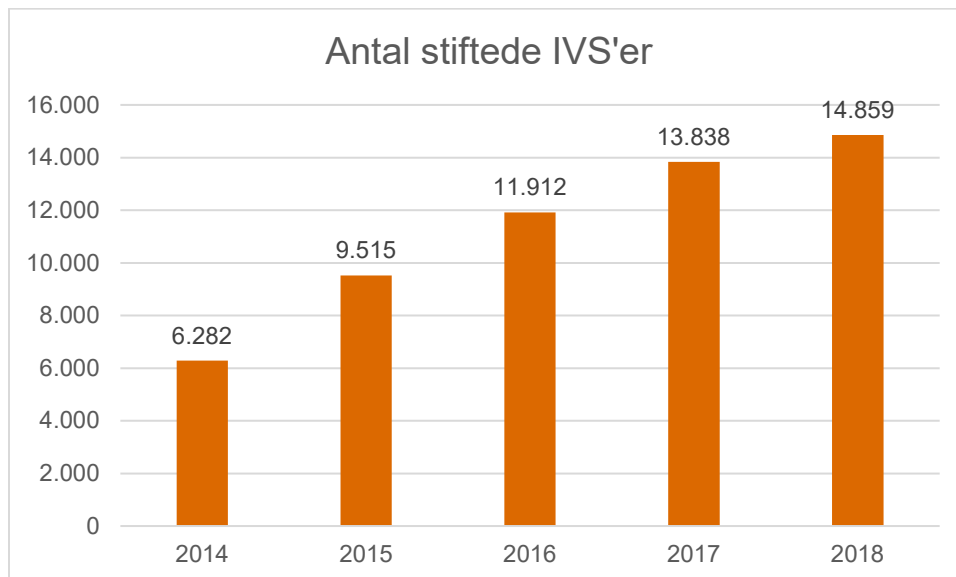
Bilagsmateriale

Bilag 1: Udvikling i kapitalkrav for A/S og ApS

Kilde: Egen tilvirkning med udgangspunkt i de historiske love

Bilag 2: Antal stiftede IVS'er

Kilde: FSR Analyse af iværksætterselskaber

Bilag 3: Antal IVS'er i aktive/normal drift

Udtræk dannet den 10. november 2019 kl. 09.50 fra CVR.dk

The screenshot shows a search interface with several filters. The 'Virksomhedsstatus' filter is set to '2 af 21 valgt' and includes a dropdown menu with the following options: Aktive, Normal, Aktive, Under tvangsopløsning, Under frivillig likvidation, Under konkurs, Under rekonstruktion, Under reassumering, Omdannet, Ophørte, and Ophørt. The 'Virksomhedsform' filter is set to '1 af 40 valgt'. Other filters include 'Virksomhedsmarkering' (set to 'Alle'), 'Vælg branche', and date ranges for 'Ophørsdato' and 'Til'. At the bottom, there are options for 'Vis: Alle (38.478)', 'Virksomheder (38.478)', 'P-enheder (0)', and 'Personer (0)', along with a 'Sorter efter...' button and a 'Knap inaktiv ...' button.

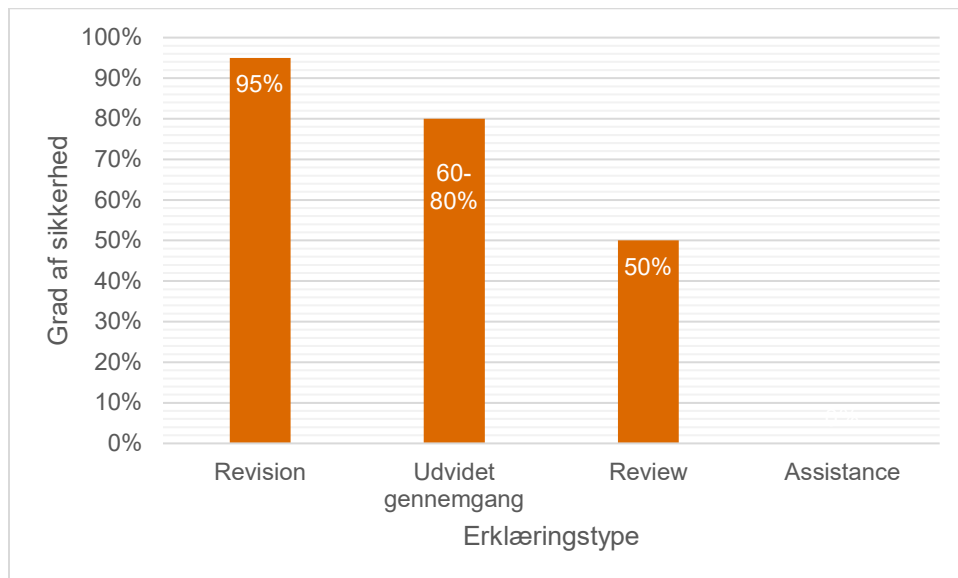
Kilde: CVR.dk

Bilag 4: Hvilke reserver kan anvendes til omdannelse af IVS til ApS

Reserve	Kan anvendes til omdannelse:
Overkurs ved emission	Ja
Reserve for opskrivninger	Nej
Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode	Nej
Reserve for udlån og sikkerhedsstillelse	Nej
Reserve for ikke indbetalt selskabskapital	Nej
Reserve for udviklingsomkostninger	Nej
Vedtægtsmæssige reserver	Ja
Andre reserver	Ja
Overført resultat	Ja
Foreslået udbytte for regnskabsåret	N/A
Reserve for iværksætterselskab	Ja

Kilde: Egen tilvirkning

Bilag 5: Grad af sikkerhed ved erklæring fra revisor

Kilde: Egen tilvirkning

Bilag 6: Antal stiftede IVS'er i perioden 28/2 2019 og frem Udtræk dannet den 18. november 2019 kl. 14.45 fra CVR.dk

Kommune: Alle
Region: Alle
Antal ansatte: Alle
Virksomhedsstatus: Alle
Virksomhedsform: 1 af 40 valgt
Virksomhedsmarkering: Alle
Personrolle: Alle
Startdato: Fra 2019-02-28 Til 2019-12-31

Søgeresultater

Vis: Alle (4.278)
Virksomheder (4.278) P-enheder (0) Personer (0)

Sorter efter...

Kilde: CVR.dk

Bilag 7: Kapitalkrav i andre EU-medlemsstater

Land	Navn på nationalt "anpartsselskab"	Kapitalkrav
Portugal	a sociedade por quotas de responsabilidade limitada	0 €
Cypern	ιδιωτικές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης με μετοχές ή με εγγύηση;	0 €
Irland	private limited company	0 €
Holland	de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid	0 €
England	private limited company	0 £
Tjekkiet	společnost s ručením omezeným	5 CZK = 0,2 €
Bulgarien	дружество с ограничена отговорност	2 LEV = 1 €
Letland	sabiedrība ar ierobežotu atbildību	1 €
Grækenland	IKE	1 €
Frankrig	la société à responsabilité limitée, la société par actions simplifiée;	1 €
Tyskland*	die Gesellschaft mit beschränkter Haftung	25.000 €/1 €
Belgien*	de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid - la société de personnes à responsabilité limitée;	6.200 €/1 €
Italien*	società a responsabilità limitata;	10.000 €/1 €
Luxembourg*	la société à responsabilité limitée	12.000 €/1 €
Rumænien	ocietate cu răspundere limitată	200 RON = 42 €
Malta	kumpanija privata/private limited liability company	233 €
Polen	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	5.000 ZLT = 1.200 €
Finland	julkinen osakeyhtiö - publikt aktiebolag	2.500 €
Estland	Osathing	2.500 €
Litauen	uždaroji akcinė bendrovė	2.500 €
Slovakiet	spoločnosť s ručením obmedzeným	2.500 €
Spanien	la sociedad de responsabilidad limitada	3.000 €
Ungarn	korlátolt felelősségű társaság	1.500.000 FT = 4.750 €
Sverige	Aktiebolag	50.000 SEK = 4.750 €
Østrig	die Gesellschaft mit beschränkter Haftung	5.000 €
Danmark	Anpartsselskab	40.000 DKK = 5.360 €
Slovenien	družba z omejeno odgovornostjo	7.500 €

Kilde: Troels Michael Lilja, høringsvar af 8. marts 2019 til L190

Bilag 8: Udvalgte forskelle og ligheder i dansk, tysk og engelsk selskabsret

Land	Danmark	Tyskland	England
Selskabsform:	Anpartsselskab (ApS)	Unternehmer-gesellschaft (UG)	Private Limited Company (Ltd)
Kapitalkrav (min.)	EUR 5.360 / kr. 40.000	EUR 1 / kr. 7,45	0,01 £ / kr. 0,1
Dokument- og registreringskrav (ud over lovpligtig registrering hos ERST, Handelsreg mv.)	Stiftelsesdokument Vedtægter Ejerbog Evt. ejeraftale	Standardprotokol indeholdende: Stiftelsesdokument Liste over selskabsdelt. Udnævnelse af direktør eller Selskabskontrakt	Memorandum of Association og Articles of Association
Hæftelse for gæld/forpligtelser	Begrænset til den indskudte kapital		
Hvor meget kan udloddes?	Frie reserver	Krav om binding af mindst 25 % af overskud på en reserve under egenkapitalen, indtil minimumskravet for GmbH er nået (EUR 25.000 / kr. 186.250). Ingen udlodning mulig før.	Frie reserver
Beskatning af overskud/indtjening	Selskabsskat 22%	Selskabsskat 15% Solidaritetsbid 0,825% Kommunalskat 14-17% I alt = 29,825 - 32,825%	Selskabsskat 19%
Underskud	Kan fremføres ubegrænset og modregnes i fremtidig indkomst. (Obs. SEL §12, stk. 2) Ingen fradrag i ejernes personlige indkomst	(Carry Back regel) Kan fremføres ubegrænset og modregnes i fremtidig indkomst (maks MGBP 5) 50% herefter Ingen fradrag i ejernes personlige indkomst	(Carry Back regel) Kan fremføres ubegrænset og modregnes i fremtidig indkomst (maks MEUR 1) 60% herefter Ingen fradrag i ejernes personlige indkomst
Regelsæt (ud over sædvanlig skatte-, moms- og afgiftslovgivning)	Selskabsloven ÅRL Bogføringsloven	GmbH Gesetz HGB	The Companies Act 2006
Revisionspligt	Afhænger af størrelse af selskabet. Ingen krav for de små virksomheder.	Ja, med mindre der er tale om små virksomheder, jf. grænserne.	Ja, med mindre der er tale om et hvilende selskab eller et selskab med betegnelsen "smaller company".
Regnskabskrav	Regnskab hvert år efter årsregnskabsloven.	Regnskab hvert år efter HGB	Regnskabs hvert år efter The Companies Act 2006.
Ledelse	Mindst én direktør	Mindst én direktør	Mindst én direktør
Antal ejere	Mindst én	Mindst én	Mindst én
Offentliggørelse af årsrapport mv.	Ja, kræver indberetning og anmeldelser til Erhvervsstyrelsen, herunder vedr. årsrapporter, ændringer i kapitalforhold mv.	Balance og noter til det tyske handelsregister	Regnskabsdata til UK Companies House

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af SL, ÅRL, TCA, HGB og GmbH.

Bilag 9: Beskatning af udbytte i England

Gruppe:	Skattepligtig indkomst	Udbytteskatteprocent
Basic rate	£12.501 - £50.000	7,5%
Higher rate	£50.001 - £150.000	32,5%
Additional rate	Over £150.001	38,1%

Kilde: GOV.uk

Bilag 10: Størrelsesgrænser fastsat i regnskabsdirektivet

EU regnskabsdirektiv	Mikro-virksomheder	Små virksomheder	Mellemstore virksomheder	Store virksomheder
Balancesum maks.	EUR 350.000	EUR 4-6 mio	EUR 20 mio.	Over EUR 20 mio.
Omsætning maks.	EUR 700.000	EUR 8-12 mio.	EUR 40 mio.	Over EUR 40 mio.
Antal ansatte maks.	10 ansatte	50 ansatte	250 ansatte	Over 250 ansatte

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af EUs regnskabsdirektiv, artikel 3

Bilag 11: Regnskabsklasser i Danmark

	Regnskabsklasse B mikro / små	Regnskabsklasse B	Regnskabsklasse mellemstor C	Regnskabsklasse stor C
Omsætning maks.	5,4 mio. / 8,0 mio.	89 mio.	313 mio.	Over 313 mio.
Balancesum maks.	2,7 mio. / 4,0 mio.	44 mio.	156 mio.	Over 156 mio.
Antal ansatte maks.	10 ansatte / 12 ansatte	50 ansatte	250 ansatte	Over 250 ansatte

Regnskabsklasse A og D er udeladt af ovenstående skema, da et ApS ikke kan ligge i disse kategorier.

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af ÅRL §7, stk. 2, nr. 1) – 3), §22a og §135, stk. 1)

Bilag 12: Regnskabskrav danske selskaber

	Regnskabs- klasse B mikro	Regnskabs- klasse B små / alm	Regnskabs- klasse mel- lemstor C	Regnskabs- klasse stor C
Ledelsespåtegning	(X)	X	X	X
Revisionspåtegning		X	X	X
Ledelsesberetning	(X)	(X)	X	X
Anvendt regnskabspraksis	(X)	X	X	X
Resultatopgørelse	X	X	X	X
Balance	X	X	X	X
Egenkapital- opgørelse			X	X
Pengestrøms- opgørelse			X	X
Noteoplysninger	(X)	X	X	X

Kilde: PWC Regnskabshåndbogen 2019